

Nota van Beantwoording zienswijzen ontwerpbesluiten Uitbreiding Windpark Rozenburg

De ontwerp omgevingsvergunning, ontwerp watervergunning, ontwerpbeschikking Wet natuurbescherming (soortenbescherming) en het ontwerpbesluit maatwerkvoorschriften voor Uitbreiding Windpark Rozenburg hebben vanaf maandag 19 juni 2023 gedurende zes weken, dus tot en met maandag 31 juli 2023, ter inzage gelegen voor zienswijzen. Met de bovenstaande ontwerpbesluiten wordt de bouw en exploitatie van één windturbine op de landtong Rozenburg mogelijk gemaakt. De nieuwe windturbine is gepland op de oostelijke helft van de landtong Rozenburg ter hoogte van de uitkijktoren 'Paal 83'.

Zienswijzen en ontvankelijkheid

Gedurende de termijn van terinzagelegging zijn tien zienswijzen binnengekomen. Acht zienswijzen richten zich tegen de ontwerp omgevingsvergunning. Twee zienswijzen richten zich tegen het ontwerpbesluit maatwerkvoorschriften. De zienswijzen zijn tijdig ingediend en derhalve ontvankelijk. Hieronder staat per reclamant een samenvatting van de zienswijze, gevolgd door een inhoudelijke reactie. Vervolgens volgt een algemene conclusie. Op grond van wet- en regelgeving met betrekking tot privacy zijn de zienswijzen geanonimiseerd. De namen van bedrijven, stichtingen en (juridisch) vertegenwoordigers hoeven niet te worden geanonimiseerd.

Samenvatting en beantwoording schriftelijke zienswijzen

Reclamant 1

Bij brief van 17 juli 2023, ontvangen op 18 juli 2023, is door reclamant 1 een zienswijze ingediend. Reclamant 1 is woonachtig in Rozenburg. De zienswijze is gericht op de ontwerp omgevingsvergunning.

1. Volgens reclamant wordt met het plaatsen van de windturbine een uniek stuk van de landtong verwoest. Het enige stuk waar inwoners van Rozenburg volgens reclamant nog te voet, per fiets of scootmobiel van echte natuur kunnen genieten.

Reactie:

De windturbine komt op het oostelijke deel van de landtong in de zogenaamde begrazingsweide. Hierdoor krijgt een deel van de landtong een andere invulling. Dit betreft een oppervlakte van circa 3.000 m² ten behoeve van de permanente voorzieningen, zoals de fundering, kraanopstelplaats en toegangsweg. Dit is ongeveer 0,5% van het totale oppervlak van de begrazingsweide. Na plaatsing van de windturbine en de bijbehorende voorzieningen blijft de mogelijkheid tot recreatie aanwezig. Weliswaar heeft de windturbine een potentieel effect op de beleving en daarmee de recreatie, maar dit effect is niet zodanig dat dit aan verlening van de omgevingsvergunning in de weg moet staan. Dit effect is meegenomen in de afweging van de betrokken belangen. Ook na realisatie van de windturbine blijft recreatie mogelijk en gezien het belang van de opwek van duurzame energie is het effect daarop niet onevenredig. Ook het effect op de aanwezige natuur is onderzocht. Hieruit is gebleken dat er geen strijdigheid met de Wet natuurbescherming bestaat en dat de bestaande natuurwaarden niet wezenlijk worden aangetast.

- .2. Reclamant vindt dat de aanvrager heel slecht of geheel niet op de hoogte is van de situatie ter plekke.

Reactie:

Aanvrager is een aantal keer ter plaatse geweest. Daarnaast heeft de aanvrager de situatie ter plaatse laten onderzoeken. Voor deze onderzoeken is gebruik gemaakt van voorhanden documentatie (literatuur). Ook is voor het opstellen van de rapporten gebruik gemaakt van veldinspecties.

- .3. Reclamant geeft aan dat lepelaars, oeverzwaluwen, nachtegalen en andere vogelsoorten zullen verdwijnen van de landtong, waardoor inwoners van Rozenburg daar niet meer van kunnen genieten.

Reactie:

Aanvrager heeft een aanvraag om ontheffing gedaan in het kader van de Wet natuurbescherming. In dat kader is beoordeeld of sprake is van het verdwijnen of onevenredig aantasten van bepaalde vogelpopulaties. Dat is niet het geval. Daarom is tevens een ontwerpbesluit Wet natuurbescherming opgesteld door de Omgevingsdienst Haaglanden die tegelijk met de ontwerp omgevingsvergunning ter inzage heeft gelegen.

- .4. Reclamant geeft aan niks aan de pot met compensatiegeld te hebben en vraagt zich af waar de compensatie gaat plaatsvinden. Volgens reclamant waarschijnlijk niet op fiets-, loop- of scootmobiel-afstand.

Reactie:

De precieze invulling van het omgevingsfonds en de verdeling van de gelden is op dit moment nog niet bekend. Hiervoor zal voorafgaand aan de exploitatie van de windturbine een Stichting of Commissie worden opgericht of worden samengewerkt met een reeds bestaande organisatie. Dit dient de aanvrager in overleg met de gemeente nader uit te werken. Belangrijk uitgangspunt is dat de gelden zoveel als mogelijk worden ingezet voor projecten in en rondom Rozenburg en Maassluis, waarbij het ook mogelijk wordt ingezet voor de Landtong zelf.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van de ontwerp omgevingsvergunning.

Reclamant 2

Bij brief van 14 juli 2023, ontvangen op 20 juli 2023 is door reclamant 2 een zienswijze ingediend. Reclamant is woonachtig in Maassluis en heeft vanuit de woning zicht op de nieuw te bouwen windturbine. De zienswijze is gericht op de ontwerp omgevingsvergunning.

- 2.1 Reclamant geeft aan dat het natuurgebied op de Landtong is opgezet als compensatie voor het verdwijnen van aanzienlijke natuurgebieden welke verloren zijn gegaan bij de aanleg van de Maasvlakte. Reclamant vindt het volkomen ongepast dat reeds na 33 jaar dit compensatienatuurgebied alweer zodanig wordt tenietgedaan door de windturbine. Volgens reclamant is in alle rust recreëren na plaatsing van de windturbine niet meer mogelijk.

Reactie:

Door de plaatsing van de windturbine krijgt een beperkt deel van de landtong een andere invulling. Het grondoppervlak beslaat circa 3.000 m² ten behoeve van de permanente voorzieningen, zoals de fundering, kraanopstelplaats en toegangsweg. Dit is ongeveer 0,5 % van het totale oppervlak van de begrazingsweide en ongeveer 0,3% van het totale oppervlak van het oostelijke deel (romp) van de landtong. Hierdoor is de fysieke impact op het grondgebied van de landtong relatief gezien beperkt en wordt geen afbreuk gedaan aan het functioneren van het gebied als compensatiegebied. Niettemin geldt ook dat het oorspronkelijke doel als compensatiegebied niet bij voorbaat in de weg staat aan het toestaan van beperkte ontwikkelingen.

De windturbine zal zorgen voor een wijziging van de bestaande situatie, onder andere door het geluid, de slagschaduw, de overdraai en de zichtbaarheid. Dit wil niet zeggen dat de mogelijkheid tot recreatie verdwijnt. Recreëren blijft mogelijk. Weliswaar heeft de windturbine een potentieel effect op de beleving en daarmee de recreatie, maar dit effect is niet zodanig dat dit aan verlening van de omgevingsvergunning in de weg moet staan. Dit effect is meegenomen in de afweging van de betrokken belangen. Ook na realisatie van de windturbine blijft recreatie mogelijk en gezien het belang van de opwek van duurzame energie is het effect daarop niet onevenredig.

- 2.2 Volgens reclamant komt de windturbine als je vanuit hun appartement en vele andere appartementen langs het Scheur naar buiten kijkt direct in het gezichtsveld. De onrust die dit geeft is volgens reclamant ongehoord en zal volgens reclamant zonder twijfel voor vele mensen een aanslag zijn op hun gemoedsrust en voor onbehagen zorgen. De windturbine staat volgens reclamant op een totaal verkeerde locatie.

Reactie:

Het effect op de lokale openheid (als individuele windturbine) en de regionale openheid (de windturbine als onderdeel van een skyline met tal van verticale elementen, waaronder andere windturbines) en de invloed op de (visuele) rust is geanalyseerd aan de hand van verschillende visualisaties (zie paragraaf 5.6 van de ruimtelijke onderbouwing). Uit deze analyse blijkt dat de windturbine zichtbaar zal zijn vanuit de appartementen langs Het Scheur. Er is sprake van een landschappelijke impact, omdat de windturbine qua positie en afmetingen afwijkt van de bestaande windturbines parallel aan Het Scheur. Deze impact (negatieve beoordeling) is meegewogen in een bredere afweging, waarin ook verduurzaming en financiering een rol spelen. Daarnaast is meegewogen dat op deze locatie reeds windturbines staan, twee extra windturbines in het verleden in de onderzoeken reeds zijn meegenomen en de provincie deze locatie heeft aangewezen als locatie voor windturbines. Hierin heeft het belang van de energieopbrengst en de plicht die op de gemeente rust om de opwekking van windenergie te realiseren zwaarder gewogen dan de negatieve impact op het zicht en de openheid.

Kijkend naar de specifieke situatie van reclamant achten wij de impact acceptabel, gezien de bestaande regionale openheid. Deze openheid blijft met de toevoeging van één windturbine voldoende behouden.

- 2.3 Reclamant geeft aan dat een windturbine, die significant hoger is dan het grootste kraanschip van Heerema, het aanzicht vanuit Maassluis blijvend zal verpesten.

Reactie:

Zoals onder 2.2 ook al beschreven is er sprake van een landschappelijke impact. Gezien deze impact heeft er een belangenafweging plaatsgevonden. Het belang van onder andere de energieopbrengst heeft in dit geval zwaarder gewogen, dan het realiseren van een windturbine die qua positie en afmetingen aansluit op de bestaande windturbines langs Het Scheur. Daarmee is niet gezegd dat deze grotere windturbine het aanzicht vanuit Maassluis blijvend zal verpesten. De bestaande openheid blijft met de toevoeging van een windturbine grotendeels behouden.

- 2.4 Reclamant geeft aan dat RIVM op basis van een onderzoek voorstelt om in Nederland meer onderzoek te doen naar de blootstelling aan Laagfrequent geluid en de gezondheidseffecten daarvan. Volgens reclamant zijn er nog grote vraagtekens met betrekking tot de invloed van Laagfrequent geluid op de gezondheid van omwonenden. Reclamant vindt het plaatsen van de nog experimentele windturbine een grote en niet te rechtvaardigen gok door het mogelijk in gevaar brengen van de gezondheid en welzijn van duizenden direct omwonenden.

Reactie:

Zoals in paragraaf 5.2.4 van de ruimtelijke onderbouwing is aangegeven is er geen reden om aan te nemen dat laagfrequent geluid extra oorzaak kan zijn van gezondheidsklachten bij omwonenden. Literatuuronderzoeken uit 2017 en 2020 hebben wel gevonden dat er hinder wordt ervaren als er meer geluid is maar niet dat laagfrequent geluid daar onevenredig aan bijdraagt.

Verder verwijzen wij naar de recente uitspraak van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State betreffende Delfzijl Zuid Uitbreiding (ECLI:NL:RVS:2023:1433). Naar het oordeel van de afdeling heeft het bevoegd gezag zich op het standpunt mogen stellen dat laagfrequent geluid niet zoveel meer hinder veroorzaakt dat in verband daarmee de normstelling had moeten worden aangepast of daarvoor een afzonderlijke norm had moeten worden vastgesteld. Hierbij betreft de Afdeling dat in het deskundigenbericht staat dat de verwachte toename van laagfrequent geluid bij hogere windturbines gering is en dat laagfrequent geluid niet de voornaamste oorzaak van hinder is.

Gezien de relatief lage geluidsbelasting van maximaal 43 dB L_{den} is er geen grond om aan te nemen dat er onevenredige negatieve effecten zullen optreden ten gevolge van laagfrequent geluid anders dan de normale geluidhinder die bij deze geluidsbelasting te verwachten is. Er bestaat daarmee ook geen aanleiding om separaat voor laagfrequent geluid onderzoek te doen of een norm te stellen.

- 2.5 Volgens reclamant is er geen doorslaggevende reden om de windturbine op de aangevraagde locatie te plaatsen en is er een alternatieve locatie op de Maasvlakte 2.

Reactie:

Zowel gemeente Rotterdam als provincie Zuid-Holland hebben een windenergieopgave. Voor het invullen van deze energieopgave heeft, zoals ook door de aanvrager beschreven in paragraaf 4.1 van de ruimtelijke onderbouwing, op provinciaal niveau een onderzoek plaatsgevonden naar mogelijke locaties voor windenergie. Daarbij zijn verschillende gebieden met elkaar vergeleken door te kijken naar meerdere milieuaspecten. Er is in dit geval ook gekeken naar de bestaande (natuur)waarden van een locatie. Op grond van deze vergelijking heeft de provincie locaties voor windenergie benodigd voor het behalen van de windenergieopgave vastgelegd in de

Visie Ruimte en Mobiliteit (thans onderdeel van de Module Energietransitie van het provinciale Omgevingsbeleid).

Voor gemeente Rotterdam zijn, naast de windturbines op de Maasvlakte, vijf locaties aangewezen. Hiervan is de locatie Nieuwe Waterweg reeds gerealiseerd. Overige locaties zijn in voorbereiding: Hoeksebaan (voorheen Verlengde Nieuwe Waterweg), Charloise Poort, Uitbreiding Windpark Rozenburg en Beneluxplein. Al deze locaties zijn nodig om de doelstelling zoals vastgelegd in de Convenant Realisatie windenergie stadsregio Rotterdam te kunnen halen.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van de ontwerp omgevingsvergunning.

Reclamant 3

Bij brief van 14 juli 2023, ontvangen op 26 juli 2023, is door reclamant 3 een zienswijze ingediend. Reclamant 3 is woonachtig in Maassluis en heeft vanuit de woning zicht op de nieuw te bouwen windturbine. De zienswijze is identiek aan de zienswijze van reclamant 2. Zie voor de inhoud en de beantwoording de reactie onder reclamant 2.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van de ontwerp omgevingsvergunning.

Reclamant 4

Bij brief van 17 juli 2023, ontvangen op 26 juli 2023, is door Stichting Leve de Landtong en haar bestuursleden (hierna: reclamant) een zienswijze ingediend. Het doel van de Stichting Leve de Landtong is het behouden en verbeteren van natuur, milieu en landschap op de Landtong van Rozenburg, in de meest ruime betekenis, om een unieke groene uitvalsbasis te kunnen blijven bieden aan mens en dier, te midden van de drukke haven en industrie. De zienswijze is gericht op de ontwerp omgevingsvergunning. In de zienswijze wordt op de volgende onderdelen ingegaan:

- Draagvlak;
- Kapitaalvernietiging;
- Natuur en biodiversiteit;
- Veiligheid;
- Levensgenot en gezondheid;
- Experimentele windturbine;
- Leidraad windenergie;
- Procedure;
- Ontbreken plan-MER;
- Geluid.

Draagvlak

4.1 Reclamant geeft aan dat er voor een omgevingsvergunning draagvlak nodig is en dat dit niet aanwezig is bij de dorpsraad (voormalige gebiedscommissie Rozenburg) en een groot deel van de bewoners. Reclamant vraagt: 'Bent u voornemens verder te gaan met deze vergunningsprocedure wetende dat er geen draagvlak is?'

Reactie:

De aanvrager heeft omwonenden en andere belanghebbenden geïnformeerd en zich ingespannen het maatschappelijk draagvlak voor de gewenste ontwikkeling te vergroten, onder andere door samenwerking met de lokale energiecoöperaties. Er zijn in samenspraak met de gemeente inspanningen verricht om het draagvlak te vergroten. Dit betreft de organisatie van een webinar in januari 2022 met de

mogelijkheid tot het stellen van vragen. Met de beantwoording van de vragen is informatie gedeeld en getracht om onduidelijkheden weg te nemen.

In navolging op de webinar heeft de aanvrager in mei 2022 twee gesprekstafels georganiseerd, één in Rozenburg en één in Maassluis. Tijdens deze bijeenkomsten was er de mogelijkheid voor omwonenden en overige belanghebbenden om in gesprek te gaan met de aanvrager en vragen te stellen. Ook zijn er in de periode voor de indiening van de aanvraag gesprekken gevoerd met verschillende belangenorganisaties.

De opgehaalde input tijdens de webinar, informatiebijeenkomsten en contactmomenten met verschillende belangenorganisaties heeft de aanvrager gebruikt om het plan aan te scherpen en uitgebreider locatie specifiek onderzoek te doen.

Bij het wel of niet medewerking verlenen aan een aanvraag omgevingsvergunning als deze, dient een belangenafweging te worden gemaakt. Het gebrek aan draagvlak bij een deel van de omwonenden is meegewogen in een bredere afweging, waarin ook verduurzaming en financiering een rol spelen. Daarnaast is meegewogen dat op deze locatie reeds windturbines staan, twee extra windturbines in het verleden in de onderzoeken reeds zijn meegenomen en de provincie deze locatie heeft aangewezen als locatie voor windturbines. Hierin heeft het belang van de energieopbrengst en de plicht die op de gemeente rust om de opwekking van windenergie te realiseren zwaarder gewogen dan het gebrek aan draagvlak en de deels negatieve impact op het zicht en de openheid. Wij achten de impact acceptabel, gezien de bestaande regionale openheid die voldoende blijft behouden en het feit dat de windturbine slechts een zeer klein deel van het grondgebied van de landtong in beslag neemt.

Kapitaalvernietiging

4.2.1 Reclamant geeft aan dat de begrazingsweide op de Landtong is aangelegd als compensatie voor de Tweede Maasvlakte. In 2004 is het bestuursakkoord 'Project Mainportontwikkeling Rotterdam' getekend door het Rijk, de provincie Zuid-Holland, de stadsregio Rotterdam en het Havenbedrijf Rotterdam. In 2013 is de ontwikkeling van de Groene Poort aan de Landtong Rozenburg gestart door de gemeente Rotterdam, RWS, Havenbedrijf Rotterdam en WNF. Deze inzet en het geïnvesteerde kapitaal door alle partijen heeft volgens reclamant geleid tot een uniek gebied met recreatie, flora/fauna en wildernisbeheer dat zich zoveel mogelijk zelf ontwikkelt. Reclamant geeft aan dat de geplande bouw en exploitatie van de windturbine in dit gebied kapitaalvernietiging is en een aanslag op de natuur en de gedane beloftes.

Reactie:

Door de plaatsing van de windturbine krijgt een beperkt deel van de landtong een andere invulling. Het grondoppervlak beslaat ongeveer 3.000 m² ten behoeve van de permanente voorzieningen, zoals de fundering, kraanopstelplaats en toegangsweg. Dit is ongeveer 0,5 % van het totale oppervlak van de begrazingsweide en ongeveer 0,3% van het totale oppervlak van het oostelijke deel (romp) van de landtong. Hierdoor is de fysieke impact op het grondgebied van de landtong relatief gezien beperkt.

De windturbine zal zorgen voor een wijziging van de bestaande situatie, onder andere door het geluid, de slagschaduw, de overdraai en de zichtbaarheid. Dit wil niet zeggen dat er sprake is van kapitaalvernietiging of een aanslag op de natuur. Het effect op de aanwezige natuur is onderzocht. Hieruit is gebleken dat er geen strijdigheid met de Wet natuurbescherming bestaat en dat de windturbine niet zal leiden tot significant

negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van verschillende (vogel)soorten.

De Omgevingsdienst Haaglanden heeft daarom een ontwerp beschikking Wet natuurbescherming opgesteld die tegelijk met de ontwerp omgevingsvergunning ter inzage heeft gelegen.

Door de komst van de windturbine zal het kenmerkende natuur- en recreatiegebied niet verdwijnen. Daarbij is ook niet gezegd dat natuur en windturbines niet samengaan. Ter illustratie verwijzen wij naar Windpark Kroningswind waar vijf windturbines met medewerking van Natuurmonumenten worden gerealiseerd in een natuurgebied.

- 4.2.2 Volgens reclamant zal de windturbine onvermijdelijk schade toebrengen aan de natuur en een deel van het ingezette kapitaal tenietdoen. Reclamant vraagt: 'Bent u het met ons eens dat er onomkeerbaar schade zal worden gebracht aan het natuurlijk deel van de Landtong?'

Reactie:

Wij zijn het niet eens met de stelling dat er onomkeerbare schade aan het natuurlijk deel van de Landtong wordt aangebracht. Zie het antwoord onder 2.1.

- 4.2.3 Reclamant vraagt naar de reden dat deze plannen worden doorgezet ondanks dat de eerdere kapitaalkrachtige investeringen hiermee deels teniet worden gedaan.

Reactie:

Zoals onder 2.1 en 2.2 al aangegeven worden eerdere kapitaalkrachtige investeringen ons inziens niet teniet gedaan. Daarbij hebben zowel gemeente Rotterdam als provincie Zuid-Holland een windenergieopgave. Voor het invullen van deze energieopgave heeft, zoals ook door de aanvrager beschreven in paragraaf 4.1 van de ruimtelijke onderbouwing, op provinciaal niveau een onderzoek plaatsgevonden naar mogelijke locaties voor windenergie. Daarbij zijn verschillende gebieden met elkaar vergeleken door te kijken naar meerdere milieuaspecten. Er is in dit geval ook gekeken naar de bestaande (natuur)waarden van een locatie. Op grond van deze vergelijking heeft de provincie locaties voor windenergie benodigd voor het behalen van de windenergieopgave vastgelegd in de Visie Ruimte en Mobiliteit. Voor gemeente Rotterdam zijn, naast het Haven Industrieel Complex (HIC), vijf locaties aangewezen. Hiervan is de locatie Nieuwe Waterweg reeds gerealiseerd. Overige locaties zijn in voorbereiding: Hoeksebaan (voorheen Verlengde Nieuwe Waterweg), Charloisse Poort, Uitbreiding Windpark Rozenburg en Beneluxplein. Al deze locaties zijn nodig om de doelstelling zoals vastgelegd in de Convenant Realisatie windenergie stadsregio Rotterdam te kunnen halen. In het coalitieakkoord is expliciet benoemd dat het college deze afspraken in beginsel na wil komen.

- 4.2.4 Reclamant geeft aan dat het in het kader van vertrouwen belangrijk is om eerdere beloftes niet te negeren. Reclamant vraagt waarom er niet voor andere locaties binnen Rotterdam is gekozen, aangezien er geen andere manier is om de natuur binnen Rozenburg te compenseren en er geen draagvlak is.

Reactie:

Er van uitgaande dat reclamant verwijst naar de belofte om de Landtong te ontwikkelen tot een natuurgebied, is ons inziens geen sprake van het teniet gaan van het natuurgebied. In het kader van de aanvraag omgevingsvergunning en de

aanvraag ontheffing Wet natuurbescherming is uitgebreid onderzocht wat de effecten op het natuurgebied en de aanwezige soorten zijn. Deze effecten zijn zodanig dat het natuurgebied in stand blijft en geen populaties zullen verdwijnen. Hiervoor wordt verder verwezen naar de ontwerpbesluiting Wet natuurbescherming die tegelijk met de ontwerp omgevingsvergunning ter inzage heeft gelegen.

Voor het overige zie de reactie onder 2.3.

- 4.2.5 Reclamant vraagt hoe de natuurschade (groen, flora/fauna) binnen het eiland Rozenburg gecompenseerd gaat worden?

Reactie:

Er is zoals hiervoor aangegeven ons inziens geen sprake van natuurschade. Er is geen strijdigheid met de Wet natuurbescherming. Compensatie is wettelijk niet nodig.

Wel wordt een deel van de opbrengst van de windturbine door de aanvrager gestort in een zogenaamd omgevingsfonds. Uit dit fonds kunnen projecten worden gefinancierd die kunnen zorgen voor een versterking van de vitaliteit en leefbaarheid van Rozenburg en Maassluis. Daarbij is het ook mogelijk om het omgevingsfonds in te zetten voor verbetering van de recreatieve infrastructuur of aanvullende natuur- en groenontwikkeling op de Landtong of in Rozenburg.

- 4.2.6 Reclamant vraagt om schriftelijke informatie over andere locaties binnen heel Rotterdam en een gespecificeerde toelichting waarom deze locaties niet geschikt zouden zijn.

Reactie:

Voor de schriftelijke informatie over andere locaties en een gespecificeerde toelichting wordt verwezen naar de planMER VRM windenergie van de provincie Zuid-Holland. Deze documenten zijn in te zien via: <https://www.zuid-holland.nl/onderwerpen/ruimte/vrm-downloads/planmer-windenergie/>

Natuur en biodiversiteit

Als introductie van dit onderwerp gaat reclamant in op het project 'Herinrichting Landtong Rozenburg'. Samengevat bespreekt reclamant de geschiedenis van de natuurontwikkeling op de Landtong, in samenwerking met het WNF. De ontwikkeling van het natuur- en recreatiegebied, inclusief de begrazingsweide en de groeiende biodiversiteit en soortenrijkdom, wordt volgens reclamant bevestigd door het rapport Herinrichting Landtong Rozenburg (oktober 2014). Reclamant geeft aan dat er op 26 augustus 2023 een aflevering van Vroege Vogels over de Landtong zal gaan en dat er inmiddels waarnemingen zijn van een haviksnest met drie kuikens en soorten zoals de bontbekplevier en de kleine strandloper.

- 4.3.1 Reclamant merkt op dat de natuurtoets onderliggend aan de ontwerp omgevingsvergunning vol staat met verwijzingen die inmiddels achterhaald zijn. Als voorbeeld wordt een verwijzing naar de begrazing door Konikpaarden aangehaald. Reclamant vraagt: 'Bent u voornemens een opdracht te geven voor een meer recente natuurtoets?'.

Reactie:

De betreffende natuurtoets is uitgegeven op 26 oktober 2022, daarnaast is in de winter van 2021/2022 veldwerk uitgevoerd welke als input is gebruikt voor de natuurtoets.

Dat er inmiddels geen konikpaarden meer grazen in het gebied heeft geen invloed op de resultaten en conclusies. De natuurtoets is voldoende recent om ter onderbouwing van de ontwerp omgevingsvergunning te kunnen dienen.

Reclamant noemt daarnaast geen gronden op basis waarvan de natuurtoets niet meer bruikbaar gevonden zou kunnen worden of waaruit blijkt dat er sprake is van een kennisleemte of foutieve aannames. Het genoemde voorbeeld is niet voldoende reden om de natuurtoets te hernieuwen of deze opnieuw te laten uitvoeren.

- 4.3.2 Reclamant geeft aan dat er inmiddels sterk veranderende situaties in het gebied zijn, waardoor de onderliggende stukken bij de vergunning niet (meer) kloppen. Reclamant vraagt: 'Gaat u ondanks deze kennis toch de vergunning verlenen?'

Reactie:

De sterk veranderende situaties waar reclamant over schrijft zijn bij ons niet bekend en worden door reclamant ook niet nader benoemd, zodat geen aanleiding wordt gezien in deze zienswijze om de ontwerp omgevingsvergunning aan te passen of niet te verlenen.

Veiligheid

Reclamant geeft aan bezorgd te zijn over de veiligheid gezien de leidingstroken, de voormalige vuilstort, LNG-schepen en schepen met andere gevaarlijke lading die aangemeerd liggen in het Calandkanaal aan de Landtong Rozenburg. Daarbij wordt verwezen naar een brief van 13 november 2018 van de Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond (VRR).

- 4.4.1 Reclamant vraagt: 'Bent u op de hoogte van de risico's die worden geconstateerd in de brief van VRR?'

Reactie:

Wij zijn bekend met de brief van VRR en de inhoud daarvan is betrokken in de besluitvorming op de aanvraag, zoals hierna nader toegelicht. In de brief van de VRR van 13 november 2018 is door de VRR informatie gegeven over met welke infrastructuren, installaties, activiteiten en inrichtingen in de omgeving van het destijds gedeelde voorkeursalternatief rekening dient te worden gehouden. Het voorkeursalternatief bestond destijds uit de repowering tot 9 nieuwe windturbines aan de noordwestkant van de voorliggende ontwikkeling en twee windturbines ter plaatse van de voorliggende ontwikkeling. De voorliggende ontwikkeling bestaat uit één windturbine in de plaats van de twee windturbines uit dat destijds geldende voorkeursalternatief. De genoemde objecten, infrastructuren installaties, inrichtingen en terreinen zijn meegenomen bij de uitvoering van de externe veiligheidsanalyses die zijn uitgevoerd voor de voorliggende ontwikkeling.

Zie bijvoorbeeld:

- Aangemeerde schepen --> Hoofdstuk 9 "Ligplaatsen schepen Calandkanaal" van het ingediende externe veiligheidsonderzoek.
- Leidingstroken --> Hoofdstuk 6 "Buisleidingen" van het ingediende externe veiligheidsonderzoek. en de notitie "*Invloed windturbines op externe veiligheid van de nabijgelegen transportleidingen*" van RHDHV.

Voor andere aangehaalde onderdelen kan het zijn dat deze niet relevant zijn voor het onderwerp externe veiligheid gezien hun ligging ten opzichte van de huidige beoogde windturbinelocatie. Zo is de voormalige vuilstort niet gelegen nabij de huidige beoogde windturbinepositie en zijn ook andere ligplaatsen (los van de genoemde ligplaatsen) op andere locaties niet relevant voor de voorliggende ontwikkeling van één windturbine omdat ze buiten de invloedsafstand van de windturbine liggen. Bij het opstellen van de ontwerp omgevingsvergunning is rekening gehouden met het advies van de VRR.

- 4.4.2 Reclamant geeft als voorbeeld van een mogelijk risico de toename van de kans op een incident met de aanwezige buisleidingen en de mogelijke kettingreactie die door de aanwezigheid van de schepen op de ligplaatsen kan ontstaan. Reclamant vraagt: 'Vindt u deze risico's werkelijk aanvaardbaar en wat zijn daarbij uw afwegingen?'

Reactie:

Ja, gezien de zeer geringe kans van het optreden van het risico in afweging met de belangen betrokken bij de realisatie van de windturbine zijn deze risico's aanvaardbaar. De kans op het treffen van de buisleidingen is bepaald op maximaal $1,2 \times 10^{-04}$ per jaar (oftewel: 1/8.333 jaar). In de notitie "Invloed windturbine op externe veiligheid van de nabijgelegen transportleidingen" is te lezen dat het maximale invloedsgebied wat bij schade aan de buisleidingen kan optreden is gelegen tot op een afstand van 181 meter vanaf de buisleidingen. De ligplaatsen zijn niet gelegen binnen deze afstand van 181 meter. Er wordt daarmee geen kettingreactie verwacht. Reclamant benoemt nog specifiek de afstand van een plasbrand. Specifiek zijn de afstanden die horen bij een plasbrand gesteld op maximaal 57,8 en 135,4 meter vanaf de buisleidingen. De ligplaatsen zijn niet gelegen binnen deze afstand. De risico's die de reclamant benoemt zijn daarmee aanvaardbaar en de situatie voldoet aan de wet- en regelgeving op dit punt.

- 4.4.3 Reclamant vraagt of de VRR betrokken is bij de beoordeling van de huidige ontwerp omgevingsvergunning en wat de conclusie van de VRR is.

Reactie:

Ja, VRR is betrokken (geweest) bij de vergunningverlening. De reactie van de VRR is te lezen in de ontwerp omgevingsvergunning. Deze reactie is meegenomen in de belangenafweging en het besluit. Er wordt door de VRR geadviseerd om de realisatie van windturbines te voorkomen op locaties waar al intensief ruimtegebruik is van (vitale) infrastructuur en/of door (petro-)chemische industrie. Er wordt geadviseerd om een minimale afstand gelijk aan de PR10-6 contour te hanteren tussen deze objecten en windturbines. Voor de voorliggende windturbinelocatie geldt dat er geen (petro-) chemische industriële inrichtingen aanwezig zijn en dat er geen grote vitale infrastructuren (snelwegen) aanwezig zijn binnen de maximale effectafstand van de windturbine. De effecten op de aanwezige buisleidingen is reeds inzichtelijk gemaakt qua trefkans en mogelijke gevolgen van treffen. Daarbij wordt niet voldaan aan het advies van de VRR, maar de ondergrondse buisleidingen zelf zijn geen kwetsbare objecten zoals bedoeld in Artikel 1 van het Besluit externe veiligheid Inrichtingen (bevi). De VRR adviseert daarnaast tevens enkele praktische zaken om bijvoorbeeld rondom de windturbine zorg te dragen voor de bereikbaarheid en bluswatervoorzieningen.

- 4.4.4 Reclamant vraagt of bij de ontwerp omgevingsvergunning voldoende is gekeken naar de veiligheidscontouren voor het gebied, gezien de recreanten en verenigingen die op de Landtong actief zijn en vraagt of ze daar inzage in kunnen krijgen.

Reactie:

De risico's voor de omgeving zijn inzichtelijk gemaakt in de externe veiligheidsanalyse die is ingediend. Hieruit blijkt de ligging van de plaatsgebonden risicocontouren. Deze contouren maken inzichtelijk hoeveel risico iemand ondervindt die in het gebied aanwezig is. Daarbij is het 'worst case' uitgangspunt dat een persoon 24 uur per dag en 365 dagen per jaar op deze locatie aanwezig zou zijn. De zone waarbinnen dit risico meer is dan 1 per miljoen jaar en 1 per 100.000 jaar is aangegeven op kaart. Recreanten en personen behorende bij verenigingen zijn veel korter op deze locatie aanwezig, waarmee de risico's voor hen nog aanzienlijk lager zijn. Het optredende risico voor deze personen van een ongeval met de windturbine is namelijk lager dan de hiervoor genoemde risico's van 1 per miljoen jaar en 1 per 100.000 jaar doordat zij niet continue aanwezig zijn rondom de windturbine. Dit is toegelicht in de externe veiligheidsanalyse die is ingediend.

Levensgenot en gezondheid

Reclamant leidt dit onderwerp in met een samenvatting van de activiteiten die plaatsvinden op de Landtong en de verenigingen die daar gevestigd zijn. Reclamant geeft tevens aan dat de bereikbaarheid van Rozenburg onder druk staat, waardoor bewoners nog meer zijn aangewezen op natuur dicht bij huis om te kunnen ontspannen. Volgens reclamant komen bewoners in dit unieke stukje natuur dat voor bijna iedereen bereikbaar en toegankelijk is echt tot rust. Dit is volgens reclamant in de hectische 24 uren omgeving van groot belang voor het levensgenot en de gezondheid van de bewoners van Rozenburg.

- 4.5.1 Reclamant verwijst naar de omgevingsvisie "De veranderstad werken aan een wereldstad voor iedereen" en vraagt of de afweging tussen keuze 1 "Rotterdam zet in voor prettig leven in de Delta" voldoende is afgewogen tegen keuze 4 "Rotterdam zet de schouders onder de energie- en grondstoffen transitie". Hierbij stelt reclamant dat het eiland Rozenburg nu en in het verleden al zwaar belast is als het gaat om keuze 4.

Reactie:

Zie het antwoord onder 4.2.1 en 4.2.3. Deze afweging heeft plaatsgevonden. Daarbij is op provinciaal niveau, rekening houdend met verschillende milieueffecten, gekeken naar geschikte locaties. In dit geval is gekozen voor een locatie op relatief grote afstand van woonkernen. De woonkern Rozenburg ligt op een afstand van ongeveer 2,5 kilometer.

- 4.5.2 Reclamant vraagt of bekend is dat de locatie van de windturbine compensatie is voor eerdere aantasting van natuur in de omgeving.

Reactie:

Dit is bekend bij de gemeente.

- 4.5.3 Reclamant vraagt hoe de inzet van deze natuurlijke rustlocatie wordt gecompenseerd voor de bewoners van Rozenburg ten behoeve van hun gezondheid en levensgeluk.

Reactie:

Vooropgesteld geldt dat er geen verplichting bestaat tot compensatie voor de mogelijke impact van de windturbine op de recreatieve mogelijkheden ter plaatse. Die

impact is onderzocht en meegewogen in de afweging van de belangen. Daarbij is vastgesteld dat de impact niet zodanig onevenredig is dat dit aan vergunningverlening in de weg moet staan.

Ons inziens blijft de landtong een natuurgebied waar men kan recreëren en genieten van de natuur. Daarnaast krijgen de bewoners van Rozenburg en Maassluis de mogelijkheid tot financiële participatie in het project. Er wordt tevens een omgevingsfonds opgericht, waaruit geld kan worden gebruikt voor projecten in en rondom Rozenburg en Maassluis, bijvoorbeeld de (her)inrichting van groen.

- 4.5.4 Reclamant stelt dat door het duinachtige landschap en vooral de aanwezige vogels de bewoners zich nu in een gebied begeven waar de industrie visueel aan het oog wordt onttrokken wat de natuurbeleving vergroot. Volgens reclamant wordt dit teniet gedaan door een windturbine op deze locatie en vraagt of dit standpunt wordt gedeeld.

Reactie:

De natuurbeleving zal veranderen door de windturbine, maar de aanwezige natuurwaarden zullen niet onevenredig veranderen. Het blijft een natuur- en recreatiegebied. Zie tevens de reactie onder 4.2.1.

Experimentele windturbine

Reclamant stelt dat bij het onderzoek voor het bepalen van de milieueffecten wordt uitgegaan van een worst-case scenario omdat de keuze voor de windturbine pas in een later stadium plaats zal vinden. Volgens pagina 34 en 63 van de ruimtelijke onderbouwing is er een leemte in de kennis en zal veel pas duidelijk worden na de vergunningverlening.

- 4.6.1 Reclamant vraagt: 'Bent u zich bewust dat u de natuurbeleving van de bewoners van Rozenburg en Landtongliefhebbers opoffert voor een experimentele windturbine waarbij veel onderzoek is gebaseerd op aannames c.q. voorbeeldwindturbines van een kleinere omvang?'

Reactie:

Er wordt een zogenaamd prototype (nog niet commercieel op de markt beschikbaar) windturbine geplaatst op de aangevraagde locatie. Dit is anders dan reclamant stelt geen experimentele windturbine. Deze windturbine wordt voor plaatsing uitvoerig getest. Daarbij is de technologie voor windturbines inmiddels voldoende volwassen en uitontwikkeld om inzicht te hebben op de potentiële worst case effecten van de realisatie van de windturbine.

Doordat het gaat om een prototype zijn bepaalde gegevens nu nog niet beschikbaar, maar met de afwezigheid daarvan is rekening gehouden in de vergunningverlening. Voor geluid zijn bijvoorbeeld het maximale bronvermogen en maximale tiphoogte bepalend voor de maximale geluidsbelasting binnen de bandbreedte van de afmetingen. Voor de overige omgevingsaspecten geldt dat de maximale afmetingen van een windturbine de worst case situatie geeft. Door voornoemde maxima als uitgangspunt te onderzoeken, blijven de potentiële effecten van het uiteindelijk te realiseren turbinetype altijd binnen de onderzochte kaders.

- 4.6.2 Reclamant stelt dat het hierdoor niet mogelijk is om de belasting door geluid en slagschaduw werkelijk te meten.

Reactie:

Er wordt geen geluidmeting uitgevoerd, dat is conform het reken- en meetvoorschrift voor windturbines ook niet vereist. Los daarvan is het goed mogelijk om de geluidproductie van de windturbine te voorspellen op basis van bekende gegevens van dezelfde fabrikant, modellen en metingen aan bestaande grote windturbines. De geluidproductie van de windturbine is ingeschat gebaseerd op metingen van de geluidproductie van reeds bestaande windturbines. Het exacte geluidprofiel van de te bouwen windturbine is nog niet bekend. Door maximale immissiewaarden voor Poortershaven 3 en Dr. Albert Schweitzerdreef 257 vast te stellen is dit geluidprofiel echter reeds gemaximaliseerd voor de omgeving. De te plaatsen windturbine zal moeten voldoen aan het gestelde maximale geluid. De geluidproductie van de windturbine kan na de bouw worden gemeten en specifiek worden vastgesteld waarmee aangetoond kan worden of er wel of niet wordt voldaan aan de gestelde norm. Indien er niet wordt voldaan aan de gestelde norm dan zal de (geluid)productie van de windturbine moeten worden beperkt om te kunnen voldoen aan de gestelde norm. De inschatting van de geluidproductie is zodanig conservatief bepaald dat de verwachting is dat de windturbine zonder extra uit te voeren maatregelen zal kunnen voldoen aan de gestelde normstelling.

De effecten van slagschaduw zijn onder andere gerelateerd aan de locatie en de afmetingen van de windturbine welke vooraf wel bekend zijn. Deze effecten zijn dus reeds maximaal bepaald en zijn vooraf inzichtelijk gemaakt.

4.6.3 Reclamant vraagt: 'Vindt u deze leemte in kennis acceptabel?'

Reactie:

De leemte in de kennis is geadresseerd door het verrichte onderzoek en de daarop gebaseerde vergunningvoorschriften. Dat de beoogde windturbine nog niet eerder is gebouwd is niet bepalend voor de afweging van de ruimtelijke aanvaardbaarheid. In de verschillende onderzoeken is voldoende inzichtelijk gemaakt wat de worst-case effecten gaan zijn en wat dit betekent voor de omgeving. De maximaal toegestane omgevingseffecten zijn daarnaast vastgelegd door de toepassing van voorschriften.

Verder verwijzen wij naar de uitspraak van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State betreffende Windpark Drentse Monden - Oostermoer (ECLI:NL:RVS:2018:616). Uit deze uitspraak is te herleiden dat het aanvaardbaar is om te werken met fictieve windturbines om de worst-case situatie te bepalen.

Leidraad windenergie

4.7.1 Op basis van de Leidraad windenergie en de daarin aangegeven richtlijnen voor het plaatsen van windturbines (pagina 19 "ruimtelijke onderbouwing") stelt de reclamant dat er naar gestreefd wordt om solitaire windturbines te voorkomen en dat windturbines in ruimtelijke heldere opstellingen geplaatst worden (lijn of cluster). Reclamant stelt dat de geplande windturbine niet in lijn staat met de bestaande 11 windturbines en dat het hier gaat om een solitaire windturbine.

Reactie:

De windturbine sluit qua positionering en afmetingen niet exact aan op de bestaande windturbines op de Landtong. Daarbij wordt niet voldaan aan het uitgangspunt zoals opgenomen in de Leidraad windenergie.

Afwijking van dit uitgangspunt achten we in dit geval acceptabel. Hiertoe heeft een belangenafweging plaatsgevonden. Het belang van de energieopbrengst weegt in dit geval zwaarder dan het belang van de ruimtelijke inpassing.

- 4.7.2 Volgens reclamant is in de Leidraad windenergie opgenomen dat er een inpassingsplan moet zijn voor de voet van windturbines om verrommeling te voorkomen. Reclamant geeft aan dat Pondera aangegeven heeft een inpassingsplan te gaan maken voor de voet van de turbine maar dat de maat en schaal van windturbines zodanig groot is dat er slechts sprake kan zijn van een landschappelijk beeld, geen landschappelijke inpassing. Reclamant geeft aan dat het grondgebruik van toegangswegen niet staat vermeld en dat er geen bestaande weg aanwezig is die gebruikt kan worden. Reclamant vraagt of er met deze ontwerp omgevingsvergunning wordt voldaan aan de leidraad windenergie.

Reactie:

Anders dan door reclamant aangegeven is in de Leidraad windenergie geen voorwaarde opgenomen dat een inpassingsplan voor de voet van de windturbine moet worden opgesteld. Op grond van de Leidraad geldt als basis uitgangspunt dat verrommeling rondom de voet van de windturbine vermeden dient te worden en dat er aandacht is voor de vormgeving van de voet. In aansluiting op deze voorwaarde heeft de aanvrager er zelf voor gekozen om een inpassingsplan op te stellen. Daarbij is door de aanvrager in de ruimtelijke onderbouwing opgenomen dat de inpassing wordt gedaan door het aanplanten van groen passend bij de omgeving, of het realiseren van een oplopend aarden talud. Deze gewenste landschappelijke inpassing is in de ontwerp omgevingsvergunning niet als voorwaarde opgenomen. Om te zorgen dat er geen sprake gaat zijn van verrommeling wordt het volgende voorschrift toegevoegd aan ontwerp omgevingsvergunning:

“Voorafgaand aan de start bouw dient een inpassingsplan voor de voet van de windturbine te worden ingediend en goedgekeurd.”

Door de toevoeging van dit voorschrift wordt voldaan aan de Leidraad windenergie.

Procedure

- 4.8.1 Reclamant geeft aan dat de procedure tot deze ontwerp-omgevingsvergunning rommelig is verlopen. Dit komt mede door de onduidelijkheid rondom het meenemen van de uitbreiding bij de repowering. Reclamant geeft aan dat het voor de bewoners en stichting niet mogelijk geweest is om mee te praten over de locatie en dat zij dit onacceptabel vinden.

Reactie:

De gebieds- en locatiekeuze kent een lange voorgeschiedenis zoals ook beschreven in paragraaf 4.1 van de ruimtelijke onderbouwing. In 2018 is door de provincie op basis van een plan-MER het gebied vastgelegd in de Visie Ruimte en Mobiliteit, waarbij de mogelijkheid bestond voor eenieder om een zienswijze in te dienen. De precieze invulling van het gebied (oostelijke deel van de landtong) was op dat moment nog niet bepaald. Een eerste mogelijke invulling is door Eneco onderzocht (MER) als onderdeel van de repowering van de bestaande windturbines. Dit betrof de plaatsing van twee of drie nieuwe windturbines. Echter door beleid van de grondeigenaar (noodzaak aanbesteding) is besloten om de invulling van het oostelijke deel van de landtong los te koppelen van de repowering en later hiervoor een zelfstandig proces op te starten. Het resultaat van dat zelfstandige proces is de onderhavige ontwerp omgevingsvergunning. Door aanvrager is binnen het gebied (oostelijke deel van de landtong) onderzoek gedaan naar mogelijke geschikte locaties. Binnen het door de provincie aangewezen gebied, is de huidige locatie als meest geschikt beoordeeld, Voor bewoners is in januari 2022 een webinar georganiseerd met de mogelijkheid tot

het stellen van vragen en vergaren van informatie. In navolging op deze webinar was er de mogelijkheid in mei 2022 om in gesprek te gaan met aanvrager en inhoudelijk te reageren. Ook zijn er in de periode voor de indiening van de aanvraag gesprekken gevoerd met verschillende belangenorganisaties.

- 4.8.2 In de ontwerp-omgevingsvergunning wordt gesproken over het creëren van acceptatie, onder andere door bijeenkomsten. Reclamant geeft aan dat het tijdens de bijeenkomsten al duidelijk was dat er een gebrek aan draagvlak was onder de bewoners van Rozenburg en Maassluis. Tevens geeft reclamant aan dat deze avonden voor meer onduidelijkheid hebben gezorgd, mede door de manier waarop de avonden werden georganiseerd, zoals de digitale informatieavond in januari 2022. Hierbij waren vragen die gesteld werden niet voor iedereen zichtbaar zodat er verwarring ontstond over wie de vraag moest beantwoorden. Daarnaast hebben bewoners steeds aangegeven dat ze plenair vragen willen stellen zodat alle aanwezigen weten wat er al is besproken. Reclamant geeft aan dat bewoners zich niet gezien en gehoord voelen.

Reactie:

Het is uiteraard vervelend dat de verrichte inspanningen om te komen tot draagvlak niet als zodanig tot resultaat hebben geleid. Het was niet de intentie om met de webinar in januari 2022 meer onduidelijkheid te creëren. Er is getracht in de tijd van corona met de fysieke beperkingen aan de hand van een webinar zoveel mogelijk mensen te bereiken en te informeren. Alle vragen die via de chat zijn binnengekomen zijn ons inziens beantwoord en voor iedereen terug te lezen op de website van de gemeente. Ook de gesprekstafels in mei 2022 waren bedoeld om bewoners de mogelijkheid te bieden om te reageren.

Er is gekozen voor een webinar en gesprekstafels om iedereen de kans te geven om vragen te stellen en input te leveren. Er is niet gekozen voor een plenaire sessie, omdat de kans bestaat dat niet iedereen zich tijdens een dergelijke sessie even vrij voelt in het stellen van vragen.

- 4.8.3 Reclamant geeft aan ontevreden te zijn met het moment waarop de stukken ter inzage zijn gegaan, kort voor de zomervakantie, alsmede de korte periode waarop zij kunnen reageren met een zienswijze. Tevens geeft reclamant aan de ontwerp omgevingsvergunning van 900 pagina's schier onleesbaar te vinden voor leken.

Reactie:

Bij het bepalen van de zes weken terinzagelegging is door de wetgever rekening gehouden met mogelijke vakantieperiodes. De terinzagelegging is gestart twee weken vóór aanvang van de vakantieperiode van de scholen in de regio en vanwege de zomerperiode is onder andere via een huis-aan-huis nieuwsbrief tijdig het bericht verspreid wanneer de stukken ter inzage zouden worden gelegd. Aangezien de ter inzage gelegde stukken onder andere specialistische onderzoeken bevatten die bij een vergunningaanvraag voor een windturbine nodig zijn, heeft dit tot gevolg dat niet alle stukken voor leken even goed navolgbaar zijn. Daarnaast is vanwege de bij energieprojecten gebruikelijke gecoördineerde procedure sprake van de terinzagelegging van vier ontwerp beschikkingen met bij ieder ontwerp de bijbehorende bijlagen. Dit heeft helaas als resultaat dat het totaal een omvangrijk pakket aan documenten behelst.

- 4.8.4 Bij de vorming van het college in 2022 is in het coalitieakkoord opgenomen dat het college in gesprek gaat met de provincie om de aangewezen locaties voor

windenergie te heroverwegen. Vanuit de provincie is hier geen gehoor aan gegeven. Reclamant geeft aan het een grote schok te vinden om te ontdekken dat heel Rozenburg is aangewezen als mogelijk wingebied voor windenergie. Reclamant geeft tevens aan dat dit voor de bewoners van Rozenburg, in samenhang met andere problemen die spelen, voelt als pure minachting.

Reactie:

De locatie voor de opwek van windenergie in Zuid-Holland zijn vastgelegd in de Visie Ruimte en Mobiliteit. In Rotterdam zijn, naast het Haven Industrieel Complex, vijf locaties voor windenergie aangewezen, waar de locatie op de landtong er een van is. Die locaties worden verder onderzocht. In Rozenburg zijn geen andere potentiële locaties voorzien voor windenergie. Provincie Zuid-Holland is voornemens de woonkern van Rozenburg, dat eerder als onderdeel van het HIC stond aangemerkt als zoekgebied voor windenergie, in Q4 2023 te schrappen van kaart 16 van de Omgevingsverordening Zuid-Holland. Het college heeft na de vorming van het college in 2022 gesprekken gevoerd met de provincie over de aangewezen locaties voor windenergie. Het resultaat is echter geweest dat de locatie op de landtong Rozenburg aangewezen blijft voor windenergie.

- 4.8.5 De gemeenteraad heeft de opdracht aan het college gegeven om het bestemmingsplan van de Landtong natuurlijk groen te maken. Reclamant geeft aan dat dit, ondanks gesprekken met gemeente en havenbedrijf, nog niet tot stand is gekomen. In de tussentijd zijn Rozenburgers verrast door de bouw van een E-House en nu met de betreffende besluiten. In de ruimtelijke onderbouwing wordt vermeld dat een afwijking van het geldende bestemmingsplan noodzakelijk is.

Reactie:

De windturbine is niet mogelijk op grond van het geldende bestemmingsplan. Vandaar dat een afwijking nodig is om de ontwikkeling mogelijk te maken. Een eventuele wijziging van het huidige bestemmingsplan en de bouw van een E-House zijn niet relevant voor de afweging om wel of geen vergunning te verlenen voor een windturbine.

- 4.8.6 Het eerder gepubliceerde MER gaat uit van twee kleinere windturbines. Reclamant geeft aan dat, gezien deze ontwerp omgevingsvergunning uitgaat van één grotere windturbine, er een ander toetsingskader zou moeten zijn.

Reactie:

Het is niet helemaal duidelijk wat reclamant bedoeld met dat 'er een ander toetsingskader zou moeten zijn'. Voor de nieuwe windturbine is door de aanvrager een aanmeldingsnotitie m.e.r.-beoordeling ingediend. Op grond van deze notitie is besloten dat er voor de nieuwe windturbine geen MER nodig is. De effecten van de nieuwe windturbine zijn in de aanmeldnotitie wel vergeleken met de effecten van de twee windturbines uit het eerder gepubliceerde MER.

- 4.8.7 Reclamant wijst op de bepaling voor Bedrijf-14 uit het bestemmingsplan Europoort en Landtong, zoals vastgesteld op 23 april 2015. Volgens dit bestemmingsplan zijn geen risico veroorzakende inrichtingen toegelaten op gronden bestemd voor 'Bedrijf-14'. Reclamant vraagt of een windturbine onder deze bepaling valt en of dit kan worden verduidelijkt.

Reactie:

Voor de locatie van de beoogde windturbine geldt de bestemming 'Groen'. De bestemming 'Bedrijf-14' is opgenomen op de ontwikkellocatie van het havenbedrijf ter hoogte van de schepen van Heerema. Deze bestemming is niet van toepassing voor de planlocatie.

- 4.8.8 Reclamant stelt dat er is voorgehouden dat de bestemming 'natuurlijk groen en recreatie' voor het deel van de Landtong tussen de Noordzeeweg en het Scheur zou worden vastgelegd in de komende omgevingsvisie en dat dit steeds is uitgesteld in verband met een komende wetswijziging. Reclamant vraagt zich af hoe voor de windturbine wel een afwijking van het bestemmingsplan kan worden vastgesteld.

Reactie:

Voor zover reclamant doelt op de herbestemming van de gronden die momenteel zijn voorzien van een bedrijfsbestemming, is aannemelijk dat dit wordt meegenomen in het toekomstige gemeentelijke Omgevingsplan onder de Omgevingswet. Het is altijd mogelijk om losse ontwikkelingen, zoals de plaatsing van de windturbine, in afwijking van het bestaande bestemmingsplan mogelijk te maken indien geoordeeld wordt dat deze ontwikkelingen niet in strijd zijn met een goede ruimtelijke ordening. Dat is hier het geval.

- 4.8.9 Reclamant vraagt in hoeverre de omgevingsvergunning past binnen de geplande wijziging van het bestemmingsplan ter plaatse van de Landtong.

Reactie:

Voor de planlocatie geldt al de bestemming 'Groen'. Binnen deze bestemming is de plaatsing van de windturbine niet rechtstreeks mogelijk. Vandaar de aanvraag om met een omgevingsvergunning af te wijken van de regels in het geldende bestemmingsplan.

- 4.8.10 Reclamant vraagt naar de stand van zaken betreffende de wijziging van het bestemmingsplan naar natuurlijk groen en recreatie van de Landtong.

Reactie:

Zie de reactie onder 4.8.8.

Ontbreken plan-MER

- 4.9.1. Reclamant stelt dat de windturbine krachtens de SMB-richtlijn (Europese strategische milieubeoordeling richtlijn) vooraf aan een integraal plan-MER (milieueffectrapport) getoetst dient te worden, aangezien de windturbine deel uitmaakt van de uitbreiding van het Windpark Rozenburg. Ook geeft reclamant aan dat de RES (Regionale Energiestrategie Rotterdam Den Haag (waar de windturbine deel van uitmaakt niet vooraf plan-MER is getoetst, waardoor geen omgevingsvergunning kan worden verleend.

Reactie:

Een omgevingsvergunning is geen plan of programma in de zin van de SMB-richtlijn. Als gevolg daarvan valt deze omgevingsvergunning ook niet onder de verplichting om voorafgaand een plan-MER op te stellen.

De RES 1.0 'Regionale Energiestrategie Rotterdam Den Haag' is geen plan of programma waarvoor een plan-MER moet worden opgesteld. De toets hiervoor kan worden afgeleid uit de rechtspraak van onder meer de Afdeling bestuursrechtspraak

van de Raad van State. Ook het advies 'Een plan-m.e.r. voor de Regionale Energie Strategie' concludeert dat er voor de RES 1.0 geen plan-MER plicht bestaat <https://www.commissiener.nl/documenten/00000579.pdf>. De locatie voor deze windturbine is aangewezen in de provinciale Omgevingsverordening, waarvoor wel een planMER is opgesteld (<https://www.zuid-holland.nl/onderwerpen/ruimte/vrm-downloads/planmer-windenergie/>)

- 4.9.2. Reclamant geeft aan dat er voor het bestaande windpark tevens geen plan-MER toetsing heeft plaatsgevonden. Er is daardoor sprake van een gebrek in de zin van de SMB-richtlijn, waardoor de vergunningen voor dit windpark ten onrechte zijn verleend en niet als rechtsgeldig aangemerkt kunnen worden.

Reactie:

De aanvraag heeft betrekking op de realisatie en exploitatie van één nieuwe windmolen en ziet niet op de al eerder verleende, onherroepelijke besluitvorming voor de bestaande windmolens. In welke mate daar dus sprake is van een m.e.r.-plicht als gevolg van de SMB-richtlijn is voor de verlening van de onderhavige omgevingsvergunning niet van belang.

- 4.9.3. Reclamant geeft aan dat de dwingende en rechtstreeks werkende bepalingen van de SMB-richtlijn niet voorzien in locatie specifiek onderzoek en toepassing van maatwerk. Daar kan volgens reclamant dan ook niet van worden uitgegaan. Ook is er volgens reclamant geen sprake van wetenschappelijk getoetste bepalingen.

Reactie:

Zie de reactie onder 4.9.1. Voor locatie specifiek onderzoek en toepassing van het maatwerk heeft de aanvrager onderzoek verricht. Deze informatie is betrokken bij de vaststelling van de maatwerkvoorschriften en de ruimtelijke voorschriften. Op 12 april 2023 in zake het windpark Delfzijl Zuid Uitbreiding (<https://www.raadvanstate.nl/uitspraken/@136680/202003882-3-r3/>) gaf de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State in overweging 17.4 aan dat de raad ervoor kan kiezen om door hemzelf gekozen normen te hanteren die dan moeten worden voorzien van een actuele, deugdelijke, op zichzelf staande en op de aan de orde zijnde situatie toegesneden motivering. Ook het college kan aan de hand van door hem zelf gekozen normen voorschriften aan de omgevingsvergunning verbinden in het belang van de bescherming van het milieu.

Geluid

- 4.10.1 Reclamant geeft aan dat de stelling dat het maximale geluid dat in de praktijk op de gevel van een woning kan ontstaan lager is dan de L_{den} norm wordt betwist en uit niets blijkt. De piekbelastingen liggen volgens reclamant in de praktijk doorgaans vele malen hoger.

Reactie:

Het is onduidelijk naar welke stelling reclamant refereert. Bij een toetswaarde van L_{den} is 47 dB (jaargemiddeld inclusief strafcorrecties) hoort een maximaal optredend geluidniveau van ongeveer maximaal 45 dB aan optredend piekgeluid over een korte meetperiode ($L_{aeq,1min}$ bijvoorbeeld). Het jaargemiddelde geluidniveau (zonder strafcorrecties) is circa 41 dB. Het optredende geluidniveau bestaat uit een golvende beweging qua snelheid afhankelijk van de rotatiesnelheid van de windturbine. De hinderlijkheid wordt gemeten en beoordeeld aan de hand van de het totale optredende geluid van windturbines waarbij het karakter van het geluid (inclusief de

amplitude / golvende beweging) mee beoordeeld wordt in de bepaling van de hinderlijkheid.

- 4.10.2 Volgens reclamant wordt er in strijd met het Verdrag van Aarhus, niet gemeten maar slechts berekend.

Reactie:

Uit het Verdrag van Aarhus volgen ons inziens geen inhoudelijke verplichtingen omtrent de geluidsproductie van de windturbine dan wel de wijze waarop die geluidsproductie moet worden vastgesteld.

- 4.10.3 Volgens reclamant wordt het geluidseffect van het totale windpark ten onrechte niet meegenomen.

Reactie:

De cumulatieve geluideffecten van alle windturbines samen zijn inzichtelijk gemaakt in de akoestische onderzoeken.

Conclusie

Deze zienswijze leidt tot toevoeging van een voorschrift in de ontwerp omgevingsvergunning zoals aangegeven onder 4.7.2. De overige zienswijzen geven geen aanleiding tot aanpassing van de ontwerp omgevingsvergunning.

Reclamant 5

Bij brief van 26 juli 2023, ontvangen op 28 juli 2023, is door Huurdersvereniging Merellaan Maassluis c.s. (hierna: reclamant) mede namens meerdere inwoners, al dan niet woonachtig aan de Merellaan, een zienswijze ingediend. Deze zienswijze is gericht op de ontwerp omgevingsvergunning.

- 5.1. Reclamant merkt op dat door Stichting Leve de Landtong een zienswijze is ingediend. Reclamant geeft aan deze zienswijze volledig wordt ondersteund en gedragen.

Reactie:

Zie voor de inhoud en de beantwoording de reactie onder reclamant 4.

- 5.2 Volgens reclamant lijkt het er op dat de windturbine er moet en zal komen. Daarbij verwijst reclamant naar uitspraken van Gedeputeerde Berend Potjer. Volgens reclamant heeft de Gedeputeerde aan de wethouder aangegeven dat als zijzelf niet zorgt voor plaatsing de provincie de regie middels een zogenaamde aanwijzing naar zich toe zal trekken. Reclamant vindt dat de Gedeputeerde zich door deze uitspraak schuldig aan strafbaar gestelde ambtswang. Reclamant verzoekt dit te onderzoeken en aangifte te doen tegen de Gedeputeerde.

Reactie:

De Provincie Zuid-Holland is vanuit de Elektriciteitswet het bevoegd gezag voor het oprichten van windenergieprojecten tussen de 5 en 100 MW. Middels een bestuursovereenkomst is afgesproken dat de provincie afziet van het uitoefenen van haar bevoegdheid uit de Elektriciteitswet om de besluiten die nodig zijn voor het oprichten van een windpark voor te bereiden en te coördineren. De desbetreffende gemeente is hier dan verantwoordelijk voor. Als het college van B&W echter niet of niet tijdig voldoet of kan voldoen aan de hierboven beschreven inspanningsverplichting,

zijn Gedeputeerde Staten, na voorafgaand overleg met het college van B&W, bevoegd om de bevoegdheden alsnog zelf uit te oefenen.

Er is dus geen sprake van ambtsdwang of strafbare feiten op basis waarvan aangifte gedaan zou kunnen worden.

- 5.3 Volgens reclamant is een schrijven van Directie Risico & Crisisbeheersing d.d. 23 november 2018 van de Veiligheids Regio Rotterdam (VRR) volledig genegeerd.

Reactie:

Zie voor de beantwoording de reactie bij reclamant 4 onder 4.4.1.

- 5.4 Volgens reclamant is de windturbine niet type gekeurd/gecertificeerd, waardoor er veiligheidsaannames zijn gedaan. Het is volgens reclamant een experiment. Gelet hierop en de bezwaren/adviezen verwoord in de brief van VRR, mag de vergunning niet verleend worden.

Reactie:

Zie voor de beantwoording de reactie bij reclamant 4 onder 4.6.1.

- 5.5 Reclamant geeft aan dat klachten en gevolgen van laagfrequent geluid worden, door "het-buiten-werking-stellen" van toepasselijke wetgeving genegeerd. Hierdoor verdwijnen de gezondheidsrisico's volgens reclamant echter niet; immers geluid draagt verder over water en zal onherroepelijk voor de dichtstbijzijnde woningen leiden tot klachten als slapeloosheid. Reclamant vraagt hierbij of de gemeente bekend is met soortgevallen in Geervliet en Heenvliet.

Reactie:

Zie voor de beantwoording de reactie bij reclamant 2 onder 2.4. Het effect van water op geluid is meegenomen in het akoestisch onderzoek. Water is conform het Reken- en meetvoorschrift windturbines, als akoestisch reflecterend ingevoerd. Verder wordt gerekend met meewind-condities in alle richtingen (terwijl dit in de praktijk dus niet zo is). De situatie in Geervliet en Heenvliet is bekend, maar niet vergelijkbaar met de verwachte geluidsbelasting op de woningen in Maassluis vanwege het andere type windturbine en het verschil in afstand tot woningen.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van de ontwerp omgevingsvergunning.

Reclamant 6

Bij brief van 31 juli 2023, ontvangen op 31 juli 2023, is door reclamant 6 een zienswijze ingediend. Deze zienswijze is gericht op de ontwerp omgevingsvergunning.

Onbetrouwbare overheid

- 6.1. Reclamant wil als hun grote zorg in het voorgelegde proces meegeven dat ze twijfels hebben over de beantwoording van de ingediende zienswijzen door de gemeente, gezien de verwachting van reclamant dat de provincie over de schouder van de gemeente zal meekijken.

Reactie:

Zoals beschreven in de reactie onder 5.2 is de gemeente Rotterdam, zoals afgesproken in de bestuursovereenkomst, verantwoordelijk voor de behandeling van

de vergunningaanvraag, terinzagelegging van de ontwerpbesluiten en het beantwoorden van de zienswijzen.

Locatie windturbine

6.2.1. Reclamant vraagt zich af waarom de windturbine niet op de Maasvlakte is geprojecteerd.

Reactie:

Zie voor de beantwoording de reactie bij reclamant 2 onder 2.5.

6.2.2. Reclamant vraagt zich af waarom de windturbine niet meer in westelijke richting is geprojecteerd.

Reactie:

Zoals hiervoor al aangegeven is in het verleden een zoekgebied bepaald. Binnen dit zoekgebied heeft een locatieafweging plaatsgevonden rekening houdend met bestaande rechten en minimale afstandsnormen.

EMCR

6.3.1. Reclamant vraagt of is overwogen om de locatie van de modelvliegclub als alternatief aan te wijzen.

Reactie:

Deze optie is niet overwogen. De bestaande rechten van de modelvliegclub, zoals vergund en vastgelegd in het geldende bestemmingsplan 'Europoort en Landtong' zijn een gegeven.

6.3.2. Reclamant vraagt of de belangen van een kleine minderheid hier zwaarder worden gewogen dan het algemeen belang?

Reactie:

Uitgangspunt is het zoekgebied zoals voorheen bepaald. Daarbij is rekening gehouden met de bestaande rechten van de modelvliegclub. Op deze wijze zijn ons inziens het algemeen belang en het individuele belang van de vliegclub beide gediend.

6.3.3. Reclamant vraagt of het zoeken van een andere locatie voor de modelvliegclub is besproken.

Reactie:

Nee dit is niet besproken. Uitgangspunt is steeds geweest de bestaande rechten van de modelvliegclub eerbiedigen. Dit betreft een vlieggebied van 500 meter rondom hun terrein. De windturbine staat hier net buiten. Alleen de wieken draaien binnen deze afstand. Dit is reden om het terrein van de modelvliegclub in noordwestelijke richting te verschuiven.

6.3.4. Reclamant vraagt of de gemeente bereid is om de locatie van de modelvliegclub in heroverweging te nemen.

Reactie:

Hiertoe ziet de gemeente geen reden. Uit de uitgevoerde onderzoeken blijkt dat de windturbine en de modelvliegclub, met een kleine aanpassing van het terrein, naast elkaar kunnen functioneren. Zie de reactie bij zienswijzen 6.3.1, 6.3.2 en 6.3.3.

Ontwikkelingen opwekken energie

- 6.4.1. Reclamant vraagt in hoeverre de Provincie nieuwe ontwikkelingen met betrekking tot opwekken van energie meenemen.

Reactie:

De provincie werkt samen met partners aan de omslag naar een schone en duurzame elektriciteitsvoorziening die past bij Zuid-Holland. Hierbij wordt onder andere gekeken naar de opwek van duurzame elektriciteit door zon en wind. De provincie ondersteunt bijvoorbeeld innovatieve oplossingen om windenergie efficiënter, goedkoper, duurzamer en circulair te maken.

- 6.4.2. Reclamant vraagt of het heroverwegen van ingrijpende projecten binnen de leefomgeving van een dichtbevolkte regio bespreekbaar is met de provincie en zo, ja hoe de gemeente hier dan mee omgaat

Reactie:

Naar aanleiding van het coalitieakkoord heeft het college een gesprek gevoerd met de provincie over de aangewezen locaties voor windenergie. Het resultaat is echter dat de locatie op de landtong Rozenburg aangewezen blijft voor windenergie. De locatie is ook in de provinciale Omgevingsverordening aangewezen als zoeklocatie voor windenergie. De aanwijzing van deze locatie komt voort uit beleidsvormingstrajecten tussen onder andere de provincie en de gemeente. In die trajecten heeft een belangenafweging plaatsgevonden.

Vervangen bestaande windturbines

- 6.5.1. Reclamant vraagt of het juist is dat op de lange termijn er meer van dit soort windturbines op land binnen de regio worden geplaatst.

Reactie:

Op dit moment werkt de gemeente aan de ontwikkeling van vier van de vijf locaties uit de Visie Ruimte en Mobiliteit, één locatie is reeds gerealiseerd. Welk type windturbine op de andere drie te ontwikkelen locaties zal komen is nog niet bekend. Naast deze Rotterdamse windlocaties wordt er op verschillende locaties in de Rotterdamse regio gewerkt aan projecten voor wind op land, in het kader van het Convenant Realisatie Windenergie Stadsregio Rotterdam.

- 6.5.2. Reclamant vraagt welke van de huidige windturbines binnen de regio in aanmerking komen voor vervanging en binnen welke termijn.

Reactie:

Dit is op dit moment niet geheel bekend. Dit is deels ook afhankelijk van de keuze van de exploitant, die daarbij onder andere kijkt naar de economische levensduur van een turbine, wat weer verschilt per type.

- 6.5.3. Reclamant vraagt hoe de gemeente denkt de bewoners in de regio mee te nemen in het participatie-traject.

Reactie:

Bij het eventueel voordoen van een project, waarbij bestaande windturbines worden vervangen, zullen wij omwonenden op de gebruikelijke manier informeren en op de hoogte houden. Dat gebeurt onder andere door middel van nieuwsbrieven en informatieavonden.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van de ontwerp omgevingsvergunning.

Reclamant 7

Bij brief van 28 juli 2023, ontvangen op 28 juli 2023, is door Team Terminal B.V. (hierna: reclamant 7) een zienswijze ingediend. Reclamant 7 heeft een buisleiding in de directe omgeving van de windturbine. De zienswijze is gericht op de ontwerp omgevingsvergunning inclusief het m.e.r.-beoordelingsbesluit.

Grenzen inrichting en milieugevolgen

- 7.1.1 Volgens reclamant is het niet duidelijk of de windturbine een op zichzelf staande inrichting is of dat deze onderdeel gaat uitmaken van een reeds bestaande inrichting.

Reactie:

De windturbine is een op zichzelf staande inrichting. Voor de vraag of de te realiseren windturbine, samen met de bestaande windturbines, één inrichting vormt, is bepalend of de windturbines worden beschouwd als een "tot eenzelfde onderneming of instelling behorende installaties die onderling technische, organisatorische of functionele bindingen hebben en in elkaars onmiddellijke nabijheid zijn gelegen", zie artikel 1.1, lid 4 van de Wet milieubeheer. De exploitant van de nieuwe windturbine is een andere partij dan de exploitant van de huidige windturbines, zodat er geen sprake is van een organisatorische binding. Verder wordt er ook geen gebruik gemaakt voorzieningen van het bestaande windpark en kan de windturbine op zichzelf functioneren. Daarmee is dus ook geen sprake van een functionele of technische binding. Op basis van het voorgaande zijn er dus niet zodanige bindingen tussen de nieuwe windturbine en het bestaande windpark dat sprake is van één inrichting.

Aangezien de windturbine een op zichzelf staande inrichting is, is in het kader van het onderzoek naar de potentiële milieueffecten van de juiste uitgangspunten uitgegaan. Verder is dus geen sprake van een verandering van de bestaande inrichting, zodat daarin ook geen aanleiding ligt tot een aanpassing van de omgevingsvergunning voor de bestaande inrichting.

Voor de volledigheid wordt er nog op gewezen dat er uiteraard rekening is gehouden met potentiële cumulatieve effecten met het bestaande windpark in de bijgevoegde onderzoeken bij de vergunningaanvraag. In zoverre is inzichtelijk gemaakt wat de gevolgen kunnen zijn van alle windturbines gezamenlijk.

- 7.1.2. Reclamant geeft aan de door de aanvrager ingediende melding activiteitenbesluit en de aanvraag voor de omgevingsvergunning niet aangetroffen te hebben bij de stukken en daarmee niet alle noodzakelijke documenten ter inzage zijn gelegd die nodig zijn voor de beoordeling van de ontwerp omgevingsvergunning, terwijl dit wel had moeten. Reclamant verzoekt deze stukken, en de daarmee samenhangende stukken, alsnog toe te sturen.

Reactie:

De melding activiteitenbesluit (incl. bijlagen) is op 11 augustus 2023 toegezonden en de toelichting op de aanvraag is op 7 augustus 2023 toegezonden aan reclamant.

- 7.2.1. Reclamant geeft aan dat het voor de duidelijkheid van belang is om vast te stellen wat de precieze grenzen en omvang van de inrichting zijn, zodat reclamant kan beoordelen:
- o Of de grenzen van de inrichting juist zijn bepaald;
  - o Wat de milieugevolgen van de inrichting zijn;
  - o Wat de precieze omvang en effecten van de activiteit is in het kader van het Besluit milieueffectrapportage, waarbij volgens reclamant deze niet mogen worden 'geknipt';
  - o Of terecht is geconcludeerd dat kan worden volstaan met een (vormvrije) m.e.r.-beoordeling in plaats van een milieueffectrapport en dus of het m.e.r.-beoordelingsbesluit op juiste wijze tot stand is gekomen;
  - o Of er sprake is van een vergunningplichtige verandering (van de werking) van een inrichting. Reclamant merkt daarbij op dat als de windturbine onderdeel uitmaakt van een vergunningplichtige inrichting er naar alle waarschijnlijk volgens reclamant een omgevingsvergunning milieu nodig zal zijn en dat er dan niet volstaan kan worden met de OBM en maatwerkvoorschriften.
  - o In hoeverre de regels uit het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling van toepassing zijn op de windturbine.
  - o Of het bevoegd gezag voor de ontwerp omgevingsvergunning klopt.

Reactie:

Zie het antwoord onder 7.1.1. voor reactie op de zienswijze of sprake is van een vergunningplichtige verandering van een inrichting. Daaruit volgt dat er voor deze windturbine geen omgevingsvergunning milieu nodig is. De grenzen van de inrichting worden bepaald door de omvang van de windturbine en zijn als zodanig kenbaar uit de aanvraag voor de omgevingsvergunning. Aangezien de inrichting bestaat uit één windturbine, is voor de beoordeling van de milieugevolgen ook uitgegaan van die windturbine. Daarbij is uiteraard wel gekeken naar potentiële cumulatieve effecten met andere omliggende inrichtingen. Artikel 2.1 van het Activiteitenbesluit biedt een bevoegdheid om maatwerkvoorschriften toe te passen. De formulering en onderbouwing is aangepast zodat is aangetoond dat de maatwerkvoorschriften als doelstelling hebben dat geen nadelige gevolgen voor het milieu kunnen ontstaan.

Onaanvaardbare risico's en (milieu)gevolgen

- 7.2.1. Volgens reclamant heeft de windturbine onaanvaardbare gevolgen voor (de buisleiding van) Shell en daarmee ook voor het aspect externe veiligheid.

Reactie:

Voor de verlening van de omgevingsvergunning voor de windturbine is getoetst wat de gevolgen zijn voor de aanwezige buisleiding middels een QRA. Uit die QRA volgt onder meer dat er geen (beperkt) kwetsbare objecten binnen de PR-10-5 en PR-10-6 contouren bevinden. Op basis van deze conclusie kan de omgevingsvergunning worden verleend.

In artikel 6 van het BevB is een onderscheid gemaakt tussen eisen die gelden voor bestaande buisleidingen en nieuwe buisleidingen. Vervanging van een bestaande buisleiding valt wat dat betreft onder gelijke regels als een nieuwe buisleiding. Het bevoegd gezag beoogt om aan te sluiten bij de opgestelde regelgeving voor

buisleidingen en neemt daarbij ook dit onderscheid in regelgeving over in zijn besluitvorming. Dit betekent dat lid 2 (het beperken van de PR10-6 contour tot vijf meter vanuit het hart van de buisleiding) enkel van toepassing is bij aanleg of vervanging van een buisleiding. Dit is gelijk aan de geldende situatie zonder plaatsing van de windturbine. Ook zonder de plaatsing van deze windturbine zal bij vervanging of aanleg van de buisleiding deze zodanig moeten worden geplaatst en moeten worden ontworpen dat kan worden voldaan aan artikel 6 lid 2. Specifiek voor deze buisleidingstracés betekent dit dat ze bijvoorbeeld bij de reeds bestaande negen windturbines aan de Landtong en op andere locaties langs dit tracé ook extra maatregelen zullen moeten nemen voor vervanging of aanleg van buisleidingen om te kunnen voldoen aan dit artikel 6 lid 2.

Het bevoegd gezag heeft voor deze locatie laten onderzoeken wat de gevolgen voor de PR-contouren zijn indien deze toenemen en of er mogelijke kwetsbare objecten binnen deze toegenomen contouren kunnen komen te liggen om te toetsen of de bestaande buisleidingen wel kunnen blijven voldoen aan lid 1 van artikel 6 van het BevB. Door deze effecten inzichtelijk te maken en dit te toetsen voor dit specifieke project is een actuele, deugdelijke, op zichzelf staande en op de aan de orde zijnde situatie inzichtelijk gemaakt waarover besluitvorming heeft kunnen plaatsvinden. Er zijn geen kwetsbare objecten aanwezig binnen de maximale toename van de PR10-6 contouren van de buisleidingen. Het bevoegd gezag maakt daarmee een bewuste afweging dat in deze situatie de bestaande buisleidingen op een gelijke manier geëxploiteerd kunnen blijven worden en dat bij vervanging of aanleg van nieuwe buisleidingen artikel 6 lid 2 blijft gelden rekening houdend met het additionele risico afkomstig van de windturbines. Dit kan betekenen dat er bij gelijke positionele ligging extra maatregelen dienen te worden genomen.

Bij het voorgaande is tevens van belang dat geen ontwikkelingen bekend zijn waarmee in het kader van de verlening van de omgevingsvergunning rekening moet worden gehouden. Voor zover er toekomstig onzekere ontwikkelingen zouden zijn, moet in het kader van potentiële besluitvorming over die ontwikkelingen rekening worden gehouden met de referentiesituatie, waaronder de aanwezigheid van de windturbine. In het kader van de verlening van deze omgevingsvergunning kan en hoeft er geen rekening te worden gehouden met toekomstige onzekere ontwikkelingen.

- 7.2.2. Reclamant geeft aan dat er diverse gesprekken zijn geweest tussen reclamant en de aanvrager, waarbij deze gesprekken zich voornamelijk hebben toegespitst op de risico's van de windturbine op de leiding. Reclamant geeft aan te hebben verzocht de windturbine meer dan 25 meter naar het noorden te verplaatsen om de risico's op de leiding te minimaliseren, maar dat dit volgens de aanvrager niet mogelijk was.

Reactie:

In het kader van omgevingsmanagement is het uiteraard aan te moedigen dat er overleg is geweest tussen reclamant en aanvrager. Het is vervolgens onze taak om een besluit te nemen op de aanvraag zoals ingediend, waaronder de keuze van aanvrager voor de beoogde locatie. De locatiekeuze is het resultaat van een afweging van meerdere belangen. Daarbij is ook gekeken naar de aanwezige leidingen. Belangrijke uitgangspunten bij de locatieafweging waren een minimale (fysieke) impact op de landtong en de aanwezige waarden en het zoveel mogelijk situeren van de windturbine in lijn met de bestaande windturbines. Op basis van de aanvraag hebben wij vastgesteld dat het huidige gebruik van de leidingen geen belemmeringen

ondervinden van de windturbine. Gezien deze uitgangspunten zien wij geen aanleiding om de windturbine in noordelijke richting te verplaatsen.

- 7.2.3. Reclamant geeft aan dat zij gedwongen worden om op het moment van aanleg of vervanging van een buisleiding zij dit (na plaatsing van de windturbine) zodanig moeten uitvoeren dat voldaan wordt aan artikel 6 lid 2 van het Besluit externe veiligheid Buisleidingen.

Reactie:

Zie de reactie bij 7.2.1. Deze verplichting geldt momenteel ook zonder uitvoering van de windturbine. De windturbine voegt een extra risico toe aan buisleidingen waar bij het ontwerp voor de aanleg en eventuele vervanging van een buisleiding rekening mee dient te worden gehouden. Dit gevolg is gezien het belang gediend met de realisatie van de windturbine niet onevenredig. Daarbij zijn er op heden geen zodanig concrete ontwikkeling bekend dat daarmee in het kader van de besluitvorming over de aanvaardbaarheid van de windturbine rekening moet worden gehouden.

- 7.2.4. Reclamant geeft aan dat zij daarnaast van mening is dat zij als beheerder (exploitant) van de buisleiding verantwoordelijk is voor het zo laag mogelijk houden van het plaatsgebonden risico voor de omgeving en dat zij deze verantwoordelijkheid een stuk lastiger, en misschien zelfs (nagenoeg) onmogelijk kunnen dragen. Om te kunnen voldoen aan de eis in artikel 6 lid 2 van het BevB zullen dan extra tijdrovende en kostbare maatregelen moeten worden genomen.

Reactie:

Het bevoegd gezag is verantwoordelijk voor de ruimtelijke ordening en voor de gevolgen voor de veiligheid die daaruit plaatsvinden. De risico's voor de aanwezige buisleidingen zijn inzichtelijk gemaakt en hieruit blijkt dat de PR-contouren toenemen. Er komen echter geen beperkt kwetsbare of kwetsbare objecten te liggen binnen de toename van deze PR-contouren. Gezien de beperkte aanwezigheid van personen binnen de gebieden met een toename van de risico's en het feit dat nieuwvestiging van (beperkt) kwetsbare objecten in de omgeving niet mogelijk is, is er door de komst van de windturbine geen sprake van onaanvaardbare risico's.

- 7.2.5. Reclamant stelt dat de uitgevoerde onderzoeken onvolledig, gebaseerd op onjuiste uitgangspunten en daarmee ondeugdelijk zijn. Allereerst zou onvoldoende onderzoek gedaan zijn naar de gevolgen van vibraties op de zetting van de leiding.

Reactie

De afstand van het hart van de windturbine tot aan de eerste buisleiding bedraagt meer dan 40 meter. Trillingen tijdens de exploitatie van de windturbine zijn zodanig afgenomen (gedissipeerd) over deze afstand dat er geen significante gevolgen voor de aanwezige buisleidingen worden verwacht. Bij de heiwerkzaamheden dienen de gebruikelijke eisen en voorwaarden te worden gevolgd die gelden voor de uitvoering van heiwerkzaamheden in de buurt van buisleidingen indien daar sprake van is. Degene die de mechanische graafwerkzaamheden uitvoert of laat uitvoeren, is de grondroerder. Een grondroerder is verplicht informatie over de ligging van eventuele ondergrondse kabels en leidingen op de graaflocatie op te vragen. Dit moet gebeuren vóór de graafwerkzaamheden beginnen.

- 7.2.6. Volgens reclamant zou bij de berekening het gewicht van de gondel op 0 kg zijn gezet. Als gevolg hiervan zouden de trefkansen onjuist zijn vastgesteld, zijn de (risico)

contouren onderschat en is ook de veiligheid en leveringszekerheid van de transportleiding onvoldoende verzekerd.

Reactie

Reclamant geeft hier een verkeerde inschatting van de gebruikte berekeningsmethodieken weer. In de uitgevoerde trefkansanalyse zijn de gevolgen van alle windturbineonderdelen inzichtelijk gemaakt. Hierbij is zichtbaar dat bij het faalscenario gondelfalen de buisleiding geraakt kan worden door de meevallende rotorbladen. Deze rotorbladen beïnvloeden een groter deel van het buisleidingstracé dan de vallende gondel. Hierdoor is het trefrisico van een bladgewicht tijdens gondelfalen groter dan het trefrisico van het gondelgewicht. Omdat dit trefrisico groter is, wordt er met dit trefrisico gerekend. Het gebruiken van het trefrisico van enkel het gondelgewicht zou tot een onderschatting van de gevolgen leiden. Er wordt uitgegaan van het volledige gewicht van de gondel en dit gondelgewicht wordt dus niet (zoals reclamant beweert) op 0 kg gezet.

Een windturbine kan ook slechts eenmaal falen waarmee de trefkansen van de verschillende gewichten die tijdens hetzelfde incident tegelijkertijd mee vallen dus niet opgeteld dienen te worden. In de laatste versie van de trefkansanalyse van de buisleiding is dit nader toegelicht. Door reclamant is in overleg met de aanvrager van de windturbine aangegeven dat ze de gevolgen van een trefkansanalyse inzichtelijk zouden willen hebben met een andere berekeningsmethodiek (bivariate normale verdeling). Naar aanleiding van dit overleg is deze berekening uitgevoerd en toegevoegd in de laatste versie van de trefkansanalyse. Hieruit blijkt dat deze berekening leidt tot een lagere trefkans van de buisleiding als gevolg van het gondelfaal scenario. De gebruikte trefkansanalyse op basis van de geometrische effecten is daarmee worst-case en is terecht gebruikt voor de bepaling van de gevolgen voor de omgeving.

Er is na ter inzage legging geconstateerd dat niet de laatste versie (aangepast naar aanleiding van overleggen met reclamant) onderdeel was van de ruimtelijke onderbouwing. De ruimtelijke onderbouwing wordt op dit punt aangepast door alsnog de laatste versie toe te voegen.

- 7.2.7. Volgens reclamant is geen sprake van een goede ruimtelijke ordening, omdat in de volgens reclamant summier motivering in de ontwerp omgevingsvergunning het bovenstaande niet is betrokken en er ook geen voorschriften zijn gesteld met het oog op de bescherming van een goede ruimtelijke ordening.

Reactie:

Uit de aanvraag en de daarbij horende stukken volgt dat sprake is van een goede ruimtelijke ordening en daarmee wordt voorzien in een goede ruimtelijke onderbouwing. Mede ter borging daarvan is in het maatwerkvoorschriftenbesluit voorzien in normen die nodig zijn om een aanvaardbaar woon- en leefklimaat te borgen en onevenredige effecten te voorkomen. Aangezien die maatwerkvoorschriften worden gesteld, mocht daarvan in het kader van de toets voor de ruimtelijke ordening worden uitgegaan.

In het definitieve besluit is in een nadere motivering gegeven van de goede ruimtelijke ordening en de goede ruimtelijke onderbouwing. Op basis daarvan kan worden overgegaan tot verlening van de omgevingsvergunning voor de activiteit strijdig gebruik. In het verlengde daarvan zijn aan de omgevingsvergunning vergunningvoorschriften verbonden voor deze activiteit. Deze voorschriften zijn

gelijkluidend aan de maatwerkvoorschriften, waarmee een dubbele borging plaatsvindt ten behoeve van de omgeving.

- 7.2.8. Volgens reclamant is ten onrechte geconcludeerd dat er geen milieueffectrapportage nodig is. Er zijn volgens reclamant wel degelijk belangrijke nadelige gevolgen te verwachten voor het milieu.

Reactie:

Uit de aanmeldnotitie van vormvrije m.e.r.-beoordeling volgt dat de activiteit van één windturbine niet zodanige belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu veroorzaakt dat een MER moet worden opgesteld. Onze motivering daartoe is opgenomen in bijlage 1 bij het m.e.r.-beoordelingsbesluit d.d. 15 juni 2023. Daarbij zijn ook de potentiële effecten op de buisleidingen betrokken. In hetgeen in de zienswijze naar voren is gebracht ligt geen reden alsnog te concluderen tot een MER-plicht.

- 7.2.9. Reclamant merkt op dat niet is voldaan aan artikel 44 van het bestemmingsplan Europoort en Landtong. Volgens reclamant zijn ze als beheerder/exploitant van de leiding niet in de gelegenheid gesteld om haar advies uit te brengen.

Reactie:

Artikel 44 van het bestemmingsplan vindt geen toepassing voor de realisatie van deze windturbine. De windturbine wordt namelijk niet geplaatst binnen de zone aangeduid als 'Leiding – Leidingstrook'. Als gevolg daarvan bestaat er ook geen verplichting om advies op grond van art. 44.3.2 van dit bestemmingsplan te vragen.

Overigens geldt ook dat met de omgevingsvergunning op basis van een goede ruimtelijke onderbouwing en gezien de goede ruimtelijke ordening wordt afgeweken van het onderliggende bestemmingsplan Europoort en Landtong. Daarbij is ook betrokken wat de potentiële effecten kunnen zijn van de windturbine voor de aanwezige buisleiding. Daarmee is de afwijking van het bestemmingsplan voorzien van een goede motivering en zorgvuldig tot stand gekomen.

- 7.2.10. Reclamant merkt op dat de ontwerpmaatwerkvoorschriften zijn voorbereid door de DCMR. Volgens reclamant is dit onterecht niet gebeurd voor de ontwerp omgevingsvergunning. Daarbij verwijst reclamant naar artikel 7.1 lid 2 onder a van het Bor.

Reactie:

De ontwerpomgevingsvergunning is opgesteld in samenspraak met de DCMR en wordt door DCMR ondersteund. Het onderdeel beperkte milieutoets en de milieuvoorschriften zijn door de DCMR opgesteld.

Conclusie

Deze zienswijze leidt tot een wijziging van de formulering en onderbouwing van de maatwerkvoorschriften, zodat is aangetoond dat de maatwerkvoorschriften als doelstelling hebben dat geen nadelige gevolgen voor het milieu kunnen ontstaan. De overige zienswijzen geven geen aanleiding tot aanpassing van de ontwerp omgevingsvergunning of het mer-beoordelingsbesluit.

Reclamant 8

Bij brief van 28 juli 2023, ontvangen op 31 juli 2023, is door SHELL Nederland Raffinaderij B.V. (hierna: reclamant 8) een zienswijze ingediend. Deze zienswijze is gericht op de ontwerp omgevingsvergunning inclusief het m.e.r.-beoordelingsbesluit. Inhoudelijk is de zienswijze

gelijk aan de zienswijze van Team Terminal (reclamant 7). Daarom wordt voor de reacties en conclusies bij de zienswijze van reclamant 8 naar de reacties en conclusie bij de zienswijze van reclamant 7 verwezen.

Reclamant 9

Bij brief van 28 juli 2023, ontvangen op 31 juli 2023, is door SHELL Nederland Raffinaderij B.V. (hierna: reclamant 9) een zienswijze ingediend. Reclamant 9 heeft een buisleiding in de directe omgeving van de windturbine. De zienswijze is gericht op de ontwerpbeschikking maatwerkvoorschriften.

Grenzen inrichting en milieugevolgen

- 9.1.1. Volgens reclamant is het niet duidelijk of de windturbine een op zichzelf staande inrichting is of dat deze onderdeel gaat uitmaken van een reeds bestaande inrichting.

Reactie:

De windturbine is een op zichzelf staande inrichting. Voor de vraag of de te realiseren windturbine, samen met de bestaande windturbines, één inrichting vormt, is bepalend of de windturbines worden beschouwd als een "tot eenzelfde onderneming of instelling behorende installaties die onderling technische, organisatorische of functionele bindingen hebben en in elkaars onmiddellijke nabijheid zijn gelegen", zie artikel 1.1, lid 4 van de Wet milieubeheer. De exploitant van de nieuwe windturbine is een andere partij dan de exploitant van de huidige windturbines, zodat er geen sprake is van een organisatorische binding. Verder wordt er ook geen gebruik gemaakt voorzieningen van het bestaande windpark en kan de windturbine op zichzelf functioneren. Daarmee is dus ook geen sprake van een functionele of technische binding. Op basis van het voorgaande zijn er dus niet zodanige bindingen tussen de nieuwe windturbine en het bestaande windpark dat sprake is van één inrichting.

Aangezien de windturbine een op zichzelf staande inrichting is, is in het kader van het onderzoek naar de potentiële milieueffecten van de juiste uitgangspunten uitgegaan. Verder is dus geen sprake van een verandering van de bestaande inrichting, zodat daarin ook geen aanleiding ligt tot een aanpassing van de omgevingsvergunning voor de bestaande inrichting.

Voor de volledigheid wordt er nog op gewezen dat er uiteraard rekening is gehouden met potentiële cumulatieve effecten met het bestaande windpark in de bijgevoegde onderzoeken bij de vergunningaanvraag. In zoverre is inzichtelijk gemaakt wat de gevolgen kunnen zijn van alle windturbines gezamenlijk.

- 9.1.2. Volgens reclamant volgt uit de ontwerp maatwerkvoorschriften dat het gaat om een uitbreiding van het Windpark Rozenburg met een verwijzing naar een door aanvrager ingediende melding Activiteitenbesluit. Reclamant merkt op dat deze melding en bijbehorende documenten niet zijn aangetroffen bij de stukken en daarmee niet alle noodzakelijke documenten ter inzage zijn gelegd die nodig zijn voor de beoordeling van de ontwerpmaatwerkvoorschriften, terwijl dit wel had gemoeten. Reclamant verzoekt deze stukken alsnog toe te sturen.

Reactie:

De melding activiteitenbesluit (incl. bijlagen) is op 12 augustus 2023 toegezonden aan reclamant. Vervolgens is geen reactie meer van reclamant ontvangen.

9.2.2. Reclamant geeft aan dat het voor de duidelijkheid van belang is om vast te stellen wat de precieze grenzen en omvang van de inrichting zijn, zodat reclamant kan beoordelen:

- o Of de grenzen van de inrichting juist zijn bepaald;
- o Wat de milieugevolgen van de inrichting zijn, waarbij volgens reclamant deze niet mogen worden 'geknipt';
- o Of er sprake is van een vergunningplichtige verandering (van de werking) van een inrichting. Reclamant merkt daarbij op dat als de windturbine onderdeel uitmaakt van een vergunningplichtige inrichting er naar alle waarschijnlijkheid volgens reclamant een omgevingsvergunning milieu nodig zal zijn en dat er dan niet volstaan kan worden met de OBM en maatwerkvoorschriften. z
- o In hoeverre de regels uit het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling van toepassing zijn op de windturbine en of, en zo ja in hoeverre, artikel 2.1 Activiteitenbesluit een bevoegdheid biedt voor deze maatwerkvoorschriften. Reclamant merkt daarbij op dat het lijkt dat de ontwerp maatwerkvoorschriften bedoeld zijn om het project 'ruimtelijk aanvaardbaar' te maken, maar dat deze maatwerkbevoegdheid hier niet voor bedoeld is.
- o Of het bevoegd gezag voor de ontwerpmaatwerkvoorschriften klopt.

Reactie:

Zie de reactie onder 9.1.1. voor reactie op de zienswijze of sprake is van een vergunningplichtige verandering van een inrichting. Daaruit volgt dat er voor deze windturbine geen omgevingsvergunning milieu nodig is. De grenzen van de inrichting worden bepaald door de omvang van de windturbine en zijn als zodanig kenbaar uit de aanvraag voor de omgevingsvergunning. Aangezien de inrichting bestaat uit één windturbine, is voor de beoordeling van de milieugevolgen ook uitgegaan van die windturbine. Daarbij is uiteraard wel gekeken naar potentiële cumulatieve effecten met andere omliggende inrichtingen. De grondslag van de maatwerkbeschikking is nader onderbouwd. Zie hiervoor de maatwerkbeschikking. Ook het bevoegd gezag voor de maatwerkbeschikking is verduidelijkt.

Onaanvaardbare risico's en (milieu)gevolgen

9.2.2. Reclamant geeft aan dat het opgenomen maatwerkvoorschrift dat aansluit bij artikel 6 van het Besluit externe veiligheid buisleidingen geen actuele, deugdelijke, op zichzelf en op de aan de orde zijnde situatie toegesneden motivering is.

Reactie:

Voor de verlening van de omgevingsvergunning voor de windturbine is getoetst wat de gevolgen zijn voor de aanwezige buisleiding middels een QRA. Uit die QRA volgt onder meer dat er geen (beperkt) kwetsbare objecten binnen de PR-10-5 en PR-10-6 contouren bevinden. Op basis van deze conclusie kan de omgevingsvergunning worden verleend.

In artikel 6 van het BevB is een onderscheid gemaakt tussen eisen die gelden voor bestaande buisleidingen en nieuwe buisleidingen. Vervanging van een bestaande buisleiding valt wat dat betreft onder gelijke regels als een nieuwe buisleiding. Het bevoegd gezag beoogd om aan te sluiten bij de opgestelde regelgeving voor buisleidingen en neemt daarbij ook dit onderscheid in regelgeving over in zijn besluitvorming. Dit betekent dat lid 2 (het beperken van de PR10-6 contour tot vijf meter vanuit het hart van de buisleiding) enkel van toepassing is bij aanleg of

vervanging van een buisleiding. Dit is gelijk aan de geldende situatie zonder plaatsing van de windturbine. Ook zonder de plaatsing van deze windturbine zal bij vervanging of aanleg van de buisleiding deze zodanig moeten worden geplaatst en moeten worden ontworpen dat kan worden voldaan aan artikel 6 lid 2. Specifiek voor deze buisleidingstracés betekent dit dat ze bijvoorbeeld bij de reeds bestaande negen windturbines aan de Landtong en op andere locaties langs dit tracé ook extra maatregelen zullen moeten nemen voor vervanging of aanleg van buisleidingen om te kunnen voldoen aan dit artikel 6 lid 2.

Het bevoegd gezag heeft voor deze locatie laten onderzoeken wat de gevolgen voor de PR-contouren zijn indien deze toenemen en of er mogelijke kwetsbare objecten binnen deze toegenomen contouren kunnen komen te liggen om te toetsen of de bestaande buisleidingen wel kunnen blijven voldoen aan lid 1 van artikel 6 van het BevB. Door deze effecten inzichtelijk te maken en dit te toetsen voor dit specifieke project is een actuele, deugdelijke, op zichzelf staande en op de aan de orde zijnde situatie inzichtelijk gemaakt waarover besluitvorming heeft kunnen plaatsvinden. Er zijn geen kwetsbare objecten aanwezig binnen de maximale toename van de PR10-6 contouren van de buisleidingen. Het bevoegd gezag maakt daarmee een bewuste afweging dat in deze situatie de bestaande buisleidingen op een gelijke manier geëxploiteerd kunnen blijven worden en dat bij vervanging of aanleg van nieuwe buisleidingen artikel 6 lid 2 blijft gelden rekening houdend met het additionele risico afkomstig van de windturbines. Dit kan betekenen dat er bij gelijke positionele ligging extra maatregelen dienen te worden genomen.

Bij het voorgaande is tevens van belang dat geen ontwikkelingen bekend zijn waarmee in het kader van de verlening van de omgevingsvergunning rekening moet worden gehouden. Voor zover er toekomstig onzekere ontwikkelingen zouden zijn, moet in het kader van potentiële besluitvorming over die ontwikkelingen rekening worden gehouden met de referentiesituatie, waaronder de aanwezigheid van de windturbine. In het kader van de verlening van deze omgevingsvergunning kan en hoeft er geen rekening te worden gehouden met toekomstige onzekere ontwikkelingen.

- 9.2.3. Reclamant geeft aan dat in het voorschrift voorbij wordt gegaan aan artikel 6 lid 2 van het Besluit externe veiligheid inrichtingen.

Reactie:

Artikel 6 lid 2 van het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) geeft een richtwaarde aan voor 'risicovolle inrichtingen' geldend ten opzichte van al dan niet geprojecteerde beperkt kwetsbare objecten. Een windturbine en een ondergrondse buisleiding is geen risicovolle inrichting zoals bedoeld in het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi). Indien artikel 6 lid 2 van het Besluit externe veiligheid buisleiding is bedoeld zie antwoord 2.1 bovenstaand.

- 9.2.4. Reclamant geeft aan dat zij gedwongen worden om op het moment van aanleg of vervanging van een buisleiding zij dit (na plaatsing van de windturbine) zodanig moeten uitvoeren dat voldaan wordt aan artikel 6 lid 2 van het Besluit externe veiligheid Buisleidingen.

Reactie:

Zie de reactie bij 9.2.1. Deze verplichting geldt momenteel ook zonder uitvoering van de windturbine. De windturbine voegt een extra risico toe aan buisleidingen waar bij

het ontwerp voor de aanleg en eventuele vervanging van een buisleiding rekening mee dient te worden gehouden. Dit gevolg is gezien het belang gediend met de realisatie van de windturbine niet onevenredig. Daarbij zijn er op heden geen zodanig concrete ontwikkeling bekend dat daarmee in het kader van de besluitvorming over de aanvaardbaarheid van de windturbine rekening moet worden gehouden.

- 9.2.5. Reclamant geeft aan dat zij daarnaast van mening is dat zij als beheerder (exploitant) van de buisleiding verantwoordelijk is voor het zo laag mogelijk houden van het plaatsgebonden risico voor de omgeving en dat zij deze verantwoordelijkheid een stuk lastiger, en misschien zelfs (nagenoeg) onmogelijk kunnen dragen. Om te kunnen voldoen aan de eis in artikel 6 lid 2 van het BevB zullen dan extra tijdrovende en kostbare maatregelen moeten worden genomen.

Reactie:

Het bevoegd gezag is verantwoordelijk voor de ruimtelijke ordening en voor de gevolgen voor de veiligheid die daaruit plaatsvinden. De risico's voor de aanwezige buisleidingen zijn inzichtelijk gemaakt en hieruit blijkt dat de PR-contouren toenemen. Er komen echter geen beperkt kwetsbare of kwetsbare objecten te liggen binnen de toename van deze PR-contouren. Gezien de beperkte aanwezigheid van personen binnen de gebieden met een toename van de risico's en het feit dat nieuwvestiging van (beperkt) kwetsbare objecten in de omgeving niet mogelijk is, is er door de komst van de windturbine geen sprake van onaanvaardbare risico's.

- 9.2.6. Reclamant stelt dat de uitgevoerde onderzoeken onvolledig, gebaseerd op onjuiste uitgangspunten en daarmee ondeugdelijk zijn. Allereerst zou onvoldoende onderzoek gedaan zijn naar de gevolgen van vibraties op de zetting van de leiding.

Reactie

De afstand van het hart van de windturbine tot aan de eerste buisleiding bedraagt meer dan 40 meter. Trillingen tijdens de exploitatie van de windturbine zijn zodanig afgenomen (gedissipeerd) over deze afstand dat er geen significante gevolgen voor de aanwezige buisleidingen worden verwacht. Bij de heiwerkzaamheden dienen de gebruikelijke eisen en voorwaarden te worden gevolgd die gelden voor de uitvoering van heiwerkzaamheden in de buurt van buisleidingen indien daar sprake van is. Degene die de mechanische graafwerkzaamheden uitvoert of laat uitvoeren, is de grondroerder. Een grondroerder is verplicht informatie over de ligging van eventuele ondergrondse kabels en leidingen op de graaflocatie op te vragen. Dit moet gebeuren vóór de graafwerkzaamheden beginnen.

- 9.2.7. Volgens reclamant zou bij de berekening het gewicht van de gondel op 0 kg zijn gezet. Als gevolg hiervan zouden de trefkansen onjuist zijn vastgesteld, zijn de (risico) contouren onderschat en is ook de veiligheid en leveringszekerheid van de transportleiding onvoldoende verzekerd.

Reactie

Reclamant geeft hier een verkeerde inschatting van de gebruikte berekeningsmethodieken weer. In de uitgevoerde trefkansanalyse zijn de gevolgen van alle windturbineonderdelen inzichtelijk gemaakt. Hierbij is zichtbaar dat bij het faalscenario gondelfalen de buisleiding geraakt kan worden door de meevallende rotorbladen. Deze rotorbladen beïnvloeden een groter deel van het buisleidingstracé dan de vallende gondel. Hierdoor is het trefrisico van een bladgewicht tijdens gondelfalen groter dan het trefrisico van het gondelgewicht. Omdat dit trefrisico

groter is, wordt er met dit trefrisico gerekend. Het gebruiken van het trefrisico van enkel het gondelgewicht zou tot een onderschatting van de gevolgen leiden. Er wordt uitgegaan van het volledige gewicht van de gondel en dit gondelgewicht wordt dus niet (zoals reclamant beweert) op 0 kg gezet.

Een windturbine kan ook slechts eenmaal falen waarmee de trefkansen van de verschillende gewichten die tijdens hetzelfde incident tegelijkertijd mee vallen dus niet opgeteld dienen te worden. In de laatste versie van de trefkansanalyse van de buisleiding is dit nader toegelicht. Door reclamant is in overleg met de initiatiefnemers van de windturbine aangegeven dat ze de gevolgen van een trefkansanalyse inzichtelijk zouden willen hebben met een andere berekeningsmethodiek (bivariate normale verdeling). Naar aanleiding van dit overleg is deze berekening uitgevoerd en toegevoegd in de laatste versie van de trefkansanalyse. Hieruit blijkt dat deze berekening leidt tot een lagere trefkans van de buisleiding als gevolg van het gondelfaal scenario. De gebruikte trefkanalyse op basis van de geometrische effecten is daarmee worst-case en is terecht gebruikt voor de bepaling van de gevolgen voor de omgeving.

Er is na ter inzagelegging geconstateerd dat niet de laatste versie (aangepast naar aanleiding van overleggen met reclamant) van de QRA onderdeel was van de ruimtelijke onderbouwing. De ruimtelijke onderbouwing wordt op dit punt aangepast door alsnog de laatste versie toe te voegen.

- 9.2.8. Reclamant geeft aan dat na plaatsing van de windturbine het plaatsgebonden risico veroorzaakt door de TEAM transportleiding in een significant gedeelte van het tracé stijgt tot boven de 10^{-5} per jaar. Hierdoor wordt niet voldaan aan het concept maatwerkvoorschrift 1.1: *"Risicovolle inrichtingen en transport gevaarlijke stoffen. De verhoogde faalkansen van risicovolle inrichtingen en/of transport van gevaarlijke stoffen ten gevolge van de windturbine dient minder dan 10% te zijn."*

Reactie:

Het opgenomen maatwerkvoorschrift is bedoeld om de risico's voor transport van gevaarlijke stoffen te beperken. Met de term transport voor gevaarlijke stoffen wordt niet het onderwerp ondergrondse buisleidingen bedoeld maar wordt vervoer van risicovolle stoffen over de weg (vrachtwagens), het spoor (ketelwagens) en waterwegen (schepen) bedoeld. De ondergrondse buisleidingen zijn separaat inzichtelijk gemaakt en vallen onder een ander hoofdstuk in de externe veiligheidanalyse. Voor ondergrondse buisleidingen geldt het Besluit externe veiligheid buisleidingen. Zoals aangegeven onder 9.2.1 wordt hieraan voldaan en is het optredende additionele risico aanvaardbaar in het kader van een goede ruimtelijke ordening.

Conclusie

Deze zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de maatwerkvoorschriften

Reclamant 10

Bij brief van 31 juli 2023, ontvangen op 31 juli 2023, is door TEAM Terminal B.V. (hierna: reclamant) een zienswijze ingediend. Deze zienswijze is gericht op de ontwerpbeschikking maatwerkvoorschriften en inhoudelijk gelijk aan de zienswijze van Shell Nederland Raffinaderij B.V (reclamant 8). Daarom wordt voor de reacties en conclusies bij de zienswijze van reclamant 10 naar de reacties en conclusie bij de zienswijze van reclamant 9.